БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 175 (16.258) • 27 июль 1975 йил, якшанба • Баҳоси 2 тийин

- КОСМОНАВТИКА ТАРИХИДА ЯНГИ САҲИФА
- УЗОҚ ДАВОМ ЭТГАН КОСМИК ПАРВОЗ МУВАФФАҚИЯТЛИ ТУГАЛЛАНДИ
- ҚАҲРАМОН ФАЗОГИРЛАР БЕЛГИЛАНГАН РАЙОНГА ЭСОН-ОМОН ҚЎНДИЛАР
- КОИНОТНИ КОМПЛЕКС ТАДҚИҚ ЭТИШ СОҲАСИДА ЯНА БИР КАТТА ҚАДАМ ҚЎЙИЛДИ
- ВАТАННИНГ ҒОЯТ МУҲИМ ТОПШИРИҒИ ШАРАФ БИЛАН БАЖАРИЛДИ

ЕВРОПАДА ХАВФСИЗЛИК ВА ҲА[...] БАҒИШЛАНГАН КЕНГА[...] УЧИНЧИ БОСҚИЧИГА БО[...] СССР ДЕЛЕГАЦИЯСИ ТЎҒРИСИ[...]

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий [...] Президиуми, СССР Министрлар Совети Европад[...] сизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг у[...]чи босқичига борадиган СССР делегациясини қуйи[...] составда тайинладилар:

КПСС Марказий Комитетининг Бош секрета[...] Брежнев — делегация бошлиғи; КПСС Марказ[...]тети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи и[...]нистри А. А. Громико — делегация бошлиғинин[...] босари; КПСС Марказий Комитетининг аъзо[...] Черненко ва СССР ташқи ишлар министрининг [...]сари А. Г. Ковалев — делегация аъзолари.

КОСМОСНИ ТАДҚИҚ ЭТИШДА БУЮК ЖАСОРАТ!

ТАСС АХБОРОТИ

«САЛЮТ-4» СТАНЦИЯСИНИНГ ЭКИПАЖИ ПАРВОЗ ПРОГРАММАСИНИ БАЖАРГАНДАН КЕЙИН ЕРГА ҚАЙТИБ ТУШДИ

Совет космонавтларининг «Салют-4» орбитал илмий станциясида узоқ давом этган иккинчи экспедициясининг парвози муваффақиятли тугалланди.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССРнинг космонавт-учувчиси подполковник Петр Ильич Климук ва Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССРнинг космонавт-учувчиси, техника фанлари кандидати Виталий Иванович Севастьяновдан иборат составдаги экипажи бўлган «Союз-18» транспорт кемасининг туширилувчи аппарати 1975 йил 26 июлда Москва вақти билан соат 17 дан 18 минут ўтганда Совет Иттифоқи территориясининг белгиланган районида, Қозоғистон ССРнинг Орқалиқ шаҳридан 56 километр шимоли-шарқда Ерга қўнди.

Ватан космонавтикаси тарихида энг узоқ учган ва 63 сутка давом этган учувчи бошқарадиган «Салют—Союз» комплексининг парвози амалга оширилди. Экипаж илмий, техникавий, медицинавий-биологик тадқиқотлар ва экспериментларнинг хилма-хил программасини тўлиқ бажарди. Космонавтлар «Союз-18» кемасининг туширилувчи аппаратида Ерга тадқиқотларнинг натижалари бўлган кўпгина материаллар олиб тушдилар.

Қўниш жойида космонавтлар дастлабки медицина кўригидан ўтказилганида улар узоқ давом этган космик парвозга яхши бардош берганликлари маълум бўлди. Станция бортида юксак иш қобилиятини сақлаш ва ерга қўнгандан кейин реадаптация даврининг яхши ўтишини таъминлаш учун экипаж бутун парвоз давомида машқларнинг махсус комплексини бажарди.

26 июль соат 13 дан 56 минут ўтганда «Союз-18» транспорт кемаси «Салют-4» станциясидан ажратилди. Белгиланган вақтда кеманинг тормоз берувчи двигатели ишга туширилди ва ичида космонавтлар бўлган туширилувчи аппарат ажралгандан кейин атмосферада бошқарилган ҳолда Ерга юмшоқ қўнди. Қидирув-қутқарув хизмати туширилувчи аппарат парашютда тушаётганида уни топиб, кузатиб турди. Космонавт Климук ва Севастьянов ўртоқлар Ерга қайтиб тушиш олдидан «Салют-4» станциясини шундан кейинги автомат тарзда ишлайдиган режимда парвоз қилишга тайёрладилар.

Космонавтлар «Салют—Союз» комплекси учган вақтда Ер юзасини тадқиқ қилишга кўп эътибор бердилар. Совет Иттифоқининг ўрта ва жанубий кенгликлардаги территорияси комплекс суратга олинди. Парвоз жараёнида Қуёшнинг актив жойларида, Ер атмосферасида ва космик фазода рўй бераётган физикавий жараёнлар тўғрисида қимматли илмий маълумотлар олинди. Бу тадқиқотлар электр магнит нурланишлари спектрининг кенг диапазонида амалга оширилди. Космик парвозлар практикасида биринчи марта қутб ёғдусини, шунингдек табиатда камдан-кам учрайдиган ҳодиса—нуқра булутларни комплекс фото ва спектрографик тадқиқ қилиш ишлари бажарилди. Буларни ўрганиш катта илмий қизиқиш туғдиради.

Инсон организмининг космосда узоқ муддат учиш омиллари таъсиридаги ўзгаришлари комплекс тадқиқ этилди, вазнсизлик ҳолатининг номақбул таъсирининг олдини олишга доир турли воситалар синаб кўрилди.

Истиқболли космик кемалар ва узоқ муддат учадиган орбитал станциялардаги янги системалар ва приборларни такомиллаштиришга доир техникавий экспериментлар учиш программасининг мустақил қисми бўлди. Бу экспериментлар муваффақиятли ўтказилганлиги космик техникани янада такомиллаштиришнинг гарови бўлиб, шу техника ёрдамида космик тадқиқотларнинг тобора мураккаб вазифалари ҳал этила берадиган бўлди.

«Салют-4» станциясининг 1974 йил декабрида бошланган ва етти ойдан кўпроқ вақт давом этган бутун учиши давомида унинг ичидаги системалар нормал ишлаб турди. Шу вақт ичида станция Ер атрофини 3352 марта айланиб чиқди.

Космонавтларнинг Губарев ва Гречкодан иборат составдаги биринчи ҳамда Климук ва Севастьянов ўртоқлардан иборат иккинчи экспедицияси экипажлари космик техникани чуқур билишини, маҳорати, мардлиги ва қаҳрамонлигини кўрсатди. Шуларнинг ҳаммаси экспериментлар ва тадқиқотларнинг белгилаб қўйилган кенг илмий-техникавий программасини тўла-тўкис бажариш имконини берди.

Совет Иттифоқи территориясида жойлашган ердаги команда-ўлчов комплекси воситалари, шунингдек СССР Фанлар академиясининг махсус кемалари станциянинг учишини пухта таъминлаб турдилар.

«Салют-4» станциясининг учиши вақтида космонавтлар Климук ва Севастьянов «Союз-19» кемасининг экипажи — «Союз—Аполлон» программасини бажаришда қатнашган космонавтлар Леонов ва Кубасов билан икки марта алоқа боғладилар.

«Салют-Союз» комплексининг узоқ вақт давом этган космик парвози, унинг экипажи ўтказган қимматли хилма-хил тадқиқотлар — мамлакатимизнинг илмий-техникавий тараққиётига қўшилган муҳим ҳиссадир. Учиш вақтида олинган натижалар космонавтикани ривожлантиришга ёрдам беради ва инсониятни космосда узоқ вақт ишлайдиган доимий орбитал станцияларни яратишга яқинлаштириб қўяди.

«Салют-4» станциясидаги совет космонавтлари экипажининг учиши муваффақиятли тугалланганлиги космонавтиканинг катта ютуғидир.

Петр Ильич КЛИМУК

Виталий Иванович СЕВАСТЬЯНОВ

«САЛЮТ-4» ОРБИТАЛ ИЛМИЙ СТАНЦИЯСИ ВА «СОЮЗ-18» ТРАНСПОРТ КЕМАСИНИНГ УЗОҚ ДАВОМ ЭТГАН ПАРВОЗИНИ ТАЙЁРЛАШДА ВА АМАЛГА ОШИРИШДА ҚАТНАШГАН ОЛИМЛАР, КОНСТРУКТОРЛАР, ИНЖЕНЕРЛАР, ТЕХНИКЛАР ВА ИШЧИЛАРГА, КОЛЛЕКТИВЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРГА

Совет космонавтлари Петр Ильич КЛИМУК ва Виталий Иванович СЕВАСТЬЯНОВГА

Азиз ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети космик фазони ўрганиш ва ўзлаштиришда, коинот сирларини билишда Ватан фани ва техникаси, совет космонавтлари янги жуда катта ютуқлар эришганликларини зўр мамнуният билан қайд қиладилар.

«Салют-4» совет илмий станцияси Ер атрофи орбитасида етти ойдан кўпроқ вақтдан буён муваффақиятли ишлаб турибди. Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари СССРнинг космонавт-учувчилари П. И. Климук билан В. И. Севастьянов ўртоқларнинг орбитал станциядаги парвози ватандошларимизни ва Ер юзидаги миллион-миллион кишиларни ғоят қойил қолдирди. Шонли космонавтларимиз ҳар томонлама маҳорат, юксак маънавий фазилат, мардлик ва қаҳрамонлик кўрсатдилар.

Климук билан Севастьянов ўртоқларнинг икки ойдан ортиқ давом этган парвози вақтида сменали экипажлари бўлган орбитал илмий станцияларнинг яратилиши ва парвози инсоннинг космосга кириб боришидаги энг муҳим йўналишлардан бири эканлигини, коинотни янада чуқурроқ ўрганиш ва планетамизни билиш учун ҳал қилувчи восита эканлигини тасдиқлади. Космонавтлар Ер ва унинг атмосферасини комплекс тадқиқ қилишнинг, қуёшни ва бошқа самовий жисмларни ўрганишнинг кенг программасини амалга оширдилар, медицинавий ва биологик экспериментлар ўтказдилар. Геология, метеорология, география, океанология ва илм-фаннинг бошқа соҳалари учун катта илмий қизиқиш туғдирувчи кўпгина материаллар олинди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети узоқ давом этган космик экспедицияни муваффақиятли тугаллаганлигингиз ва жонажон Ерга эсон-омон қайтиб келишингиз билан сиз ўртоқлар, Петр Ильич Климук ва Виталий Иванович Севастьянов, азиз ўртоқларни самимий қутлайдилар. Сизнинг жасоратингиз — коммунизм ишига садоқат билан хизмат қилишнинг, совет Ватанимиз топшириқларини бажаришнинг ажойиб намунасидир.

Ўз меҳнати билан «Салют-4» орбитал илмий станциясини ҳамда «Союз-18» транспорт кемасини учиришга тайёрлашни ва парвозни амалга оширишни таъминлаган, КПСС XXIV съезди белгилаган улуғвор вазифаларни ҳал қилишга муносиб ҳисса қўшган олимлар, конструкторлар, инженерлар, техниклар, ишчиларни, коллективлар ва ташкилотларни қизғин қутлаймиз.

Сиз ҳаммангиз, азиз ўртоқлар, Улуғ Совет Социалистик Ватанимиз ва ялпи тинчлик йўлида космосни забт этишнинг улкан программасини амалга ошириш борасида бундан буён ҳам фидокорона ишлайсизлар, деб ишонч билдирамиз.

Л. БРЕЖНЕВ Н. ПОДГОРНИЙ А. КОСИГИН

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИГА, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИГА

«Союз-18» космик кемасининг экипажи маълум қилади:

Биз «Салют-4» орбитал илмий станциясида ва «Союз-18» транспорт кемасида 63 сутка космик парвоз қилганимиздан кейин 1975 йил 26 июлда Совет Иттифоқининг белгиланган районига қўндик.

Биз илмий-техникавий ва медицинавий-биологик тадқиқотлар ҳамда экспериментларнинг белгиланган программасини «Салют-4» станциясида тўла-тўкис бажардик. Биз СССР космонавт-учувчилари — А. А. Губарев билан Г. М. Гречкодан қабул қилган тадқиқотлар эстафетаси муваффақиятли тугалланди. «Салют-4»—«Союз-18» космик комплекси бенуқсон ишлади.

Кўплаб тадқиқотлар ва экспериментларни амалга ошириш жараёнида зарур бўлган барча замонавий ускуналар ва аппаратлар билан, экипажларнинг ҳаётини таъминловчи мустаҳкам воситалар билан таъминланган «Салют» орбитал станциялари илм-фан ва халқ хўжалиги манфаатлари йўлида узоқ вақт ва самарали ишлаш имкониятини таъминлаши тасдиқланди. Бундай станциялар учувчи бошқарадиган режимда ҳам, автомат режимда ҳам муваффақиятли ишлаши мумкин.

Узоқ давом этган ана шу парвозни амалга ошириш юзасидан бизга юксак ишонч билдирганликлари учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва СССР Министрлар Советига самимий миннатдорчилик билдирамиз.

Ўзимизни яхши ҳис этмоқдамиз, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг янги топшириқларини бажаришга тайёрмиз.

Кема командири КЛИМУК,
Бортинженер СЕВАСТЬЯНОВ.

АМЕРИКА УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИНИНГ АХБОРОТИ

ХЬЮСТОН, Учишни бошқариш маркази, 26 июль. (ТАСС махсус мухбири). Бу ерда эълон қилинган хабарга қараганда, астронавтлар Т. Стаффорд, В. Бранд ва Д. Слейтонлар ҳозирги вақтда синчиклаб илмий текширишдан ўтказиш учун Гавай оролларининг Гонолулу шаҳридаги армия медицина марказига жойлаштириб қўйилди. «Аполлон» космик кемасининг модули орбитадан ерга қайтиб тушаётган вақтда команда модулига азот тетроксиди буғлари сингиб ўтганлиги натижасида астронавтларнинг нафас йўллари яллиғланганлиги аниқланди. Парашютни очган портловчи қурилмадан модулга зарарли газ кирганлиги тахмин қилинмоқда.

Астронавтларнинг врачи «Аполлон» космик кемасининг экипажи ўзини нормал ҳис қилаётганлигини ҳамда Стаффорд, Бранд ва Слейтон эҳтиёт чораси сифатида касалхонага жойлаштириб текширилаётганлигини айтди.

Астронавтларнинг Хьюстондаги учишни бошқариш марказига қайтиб келиши бугунга белгиланган эди, бу иш бироз кечиктирилди.

«КОСМОС-752» ПАРВОЗДА

1975 йил 24 июль куни Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-752» учирилди.

Йўлдош ичига космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координация-ҳисоблаш маркази йўлдошдан олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

(ТАСС).

ЎЗГАРМАС СИЁС[...]

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Миср Араб Республикасининг Президенти, Араб Социалистик Иттифоқининг Раиси Муҳаммад Анвар Садатга телеграмма йўллаб, 1952 йил 23 июль революциясининг 23 йиллиги муносабати билан дўстона табрикладилар ва Миср халқига июль революцияси идеалларини рўёбга чиқариш йўлида янги муваффақиятлар тиладилар.

Миср халқининг атоқли фарзанди Жамол Абдил Носир раҳбарлигида амалга оширилган 23 июль революцияси, дейилади телеграммада ,мамлакатингиз халқи тарихида янги давр очди, шу кундан эътиборан мамлакатингиз миллий мустақилликни мустаҳкамлаш ва империализмга қарши, илғор социал-иқтисодий ўзгартишларни ўтказиш учун қатъият билан кураш олиб бориш йўлига ўтди.

Шу қаҳрамонона кураш босқичлари Совет Иттифоқи билан Миср Араб Республикаси ўртасидаги мустаҳкам дўстлик ва ҳар томонлама самарали ҳамкорлик муносабатларини қарор топтириш ва мустаҳкамлаш билан узвий равишда боғланган. Бу муносабатлар империализм ва агрессия кучларининг кирдикорларига қарши, халқларнинг тинчлиги, мустақиллиги ва социал тараққиёти учун курашда мамлакатларимиз манфаатларининг муштараклигига асосланади. Совет Иттифоқи Исроил агрессияси оқибатларини тугатиш учун, можарони одилона бартараф этиш ва Яқин Шарқда мустаҳкам тинчлик ўрнатиш учун, империализмнинг бой бериб қўйган ўз позицияларини қайтариб олиш йўлидаги уринишларига қарши доимо Миср халқига ва бошқа араб халқларига ҳамдам бўлиб келди. Бизнинг бу сиёсатимиз ўзгармас сиёсатдир. Биз бу сиёсат Совет ва Миср халқларининг манфаатларига тўла-тўкис мос келади, мамлакатларимиз ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида тузилган шартноманинг руҳи ва вазифаларига жавоб беради, деб ҳисоблаймиз.

Совет раҳбарларининг телеграммасида ишонч билдириб айтиладики, иккала томоннинг кучғайратлари туфайли СССР билан МАР ўртасидаги анъанавий дўстлик ва ҳамкорлик алоқалари иккала мамлакат халқларининг фаровонлиги йўлида мустаҳкамланиб, ривожланаверади.

Миср Араб Республикасининг Президенти Муҳаммад Анвар Садат табриклар ва дўстона истаклар учун миннатдорчилик изҳор қилди.

Дўстлар, дейилади телеграммада, сизларга сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат, дўст Совет Иттифоқи халқларига улуғворлик ва равнақ тилаб билдирган энг яхши истакларимни қабул этгайсизлар.

Халқларимизнинг манфаатлари йўлида улар ўртасидаги дўстлик муносабатларининг янада ривожлантирилишини ҳам истайман.

РЕВОЛЮЦИОН КУБА БАЙРАМИ

25 июль куни Москва жамоатчилигининг вакиллари Куба Республикасининг революцион байрами — миллий қўзғолон куни — Монкада казармаларига штурм қилинган куннинг 22 йиллигини тантанали нишонлаш учун марказий архитекторлар уйига тўпланишди.

Президиумда — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси А. Я. Пельше, КПСС Марказий Комитетининг секретари И. В. Капитонов, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Н. М. Матчонов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. В. Архипов, бир қанча министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, партия, совет, касаба союз ва ёшлар ташкилотларининг, совет дўстлик жамиятлари союзи, Совет — Куба дўстлиги жамиятининг вакиллари ўтиришибди.

Куба Республикасинин[...]даги муваққат ишлар вак[...]лио Пуэрто Кироги, Куб[...] дўстлиги уюшмаси раи[...] ўринбосари, Гавана универси[...]нинг ректори Эрнест Эррера[...]чилигидаги Куба жамоатчи[...]нинг делегацияси, кубалик бо[...] меҳмонлар ҳозир бўлишган.

ВЛКСМ Марказий Комитетини[...] биринчи секретари Е. М. Тяже[...]ников доклад қилди.

Йиғилишда сўзга чиққан К[...] делегациясининг раҳбари Эр[...] Эррера Куба революциясининг [...]рихи ва ривожланиш йўллар[...] гапириб берди.

САФДА ЁШ ОФИЦЕРЛА[...]

Ёш офицерлар 26 июль куни эрталаб Тошкентдаги революция доҳийси номи билан аталган марказий майдонда саф тортишди. Бу ерда В. И. Ленин номидаги Қизил Байроқ орденли, Қизил юлдуз орденли Тошкент олий умумқўшин командирлари билим юртини битириб чиқувчиларга дипломлар топшириш тантанали маросими бўлиб ўтди.

43 нафар Совет Иттифоқи Қаҳрамонини тарбиялаб чиқарган бу кекса ҳарбий билим юрти совет халқи фашист галалари устидан қозонган Ғалабанинг 30 йиллиги нишонланган йилда Совет Армиясининг офицерлар состави учун муносиб кадрлар тайёрлаб берди. Битириб чиққан ёшларнинг қарийб ярми коммунистлардир. Курсантлар машғулотларда ва тактика машқларида энг яхши ҳарбий техникани мукаммал эгаллаб олдилар, қўшинлар Улуғ Ватан уруши фронтларида орттирган жуда бой тажрибани чуқур ўрганиб олдилар. Битириб чиқувчилардан беш киши имтиёзли дипломга ва олтин медалга сазовор бўлди.

Ёш офицерларнинг қувончига шерик бўлиш учун уруш ветеранлари, битириб чиқувчиларнинг ота-оналари ва дўстлари майдонга келишди. Болтиқ бўйи республикаларини озод қилиш учун олиб борилган жангларнинг қатнашчиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони К. Г. Роденко саф ёнига келди. У ўз куёви лейтенант Сергей Чулковга ва унинг ўртоқларига оқ йўл тилаб, самимий сўзлар айтди. Мана, майор А. С. Тихомиров ҳам бу ерга келди. Битириб чиқувчилар орасида унинг уч фарзанди, уч коммунист — Валерий, Владимир ва Алексан[...] ҳам бор эди. Унинг тўртин[...] фарзанди комсомол аъзоси [...]оргий билим юртига кириш имт[...]ҳонларини топшириб қўйди. Ш[...] тариқа Ватан ҳимоячиларини[...] сулоласи ўсиб, улғайиб бормо[...]да.

Майдонда тўпланган минг-минг[...]лаб кишилар ёш офицерларни[...] билим юртини битириб чиқ[...]қанлигига бағишланган тантанали маросимни тўлқинла[...] кузатиб турибдилар. Жан[...]ларнинг улуғ Ленин парти[...]га чексиз садоқатининг р[...] бўлмиш гулдасталар Ленин[...]кали ёнига қўйилади. Бит[...] чиқувчиларга дастлабки оф[...]лик унвонларини бериш тў[...]сидаги буйруқ янграйди. Л[...]нантлар орзиқиб кутилган [...]ломларини бирин-кетин [...]лар.

Ҳарбий кенгаш аъзоси [...]зил Байроқ орденли Тур[...] ҳарбий округи сиёсий бош[...]сининг бошлиғи генерал[...]нант Н. О. Шчукин, Ўзбе[...] ЛКСМ Марказий Комитет[...] секретари У. А. Сайдаматов [...]рувчиларнинг ҳаётидаги шо[...] воқеа билан уларни қутладилар. Лейтенант Х. Х. Аҳмаджонов ёш офицерлар мамлакат қуролли кучларининг шонли анъаналарини кўпайтирадилар, КПСС XXV съездини муносиб ишлар бил[...] кутиб оладилар, деб қўмон[...]ликни ишонтирди.

...Собиқ курсантлар тиз [...] билим юртининг жанговар [...]роғи билан хайрлашадилар. [...]ра улар майдон бўйлаб та[...]вор юриб ўтадилар. Ном[...] солдат қабрига гуллар қў[...]

(Ўз[...])

БУХОРО ДЕҲҚОНЛАРИНИНГ КЕНГА[...]

Ғиждувон районидаги «Гулистон» колхозида Бухоро область қишлоқ хўжалиги ходимларининг кенгаши бўлди. Кенгаш қатнашчилари ғўза парваришини кучайтириш, сув танқис бўлган мана шу йилда сувдан самарали фойдаланиш, беш йиллик якунловчи йилида Ватанга 510 минг тонна «оқ олтин» топширишдан иборат социалистик мажбуриятнин[...] бажарилишини таъминлаш [...]дан барча зарур чораларни [...]риш тўғрисидаги масалани [...]ҳокама қилдилар.

Кенгашда Ўзбекистон С[...] Министрлар Советининг Ра[...] Н. Ж. Худойбердиев нутқ [...]лади.

(ЎзТАГ[...])

СССР ҲАРБИЙ—ДЕНГИЗ ФЛОТИ КУНИ

СОВЕТ ДАВЛАТИНИНГ ФЛОТИ

СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти бош қўмондонининг ўринбосари адмирал Н. Н. АМЕЛЬКО

...а кўра, Ҳарбий-Денгиз Флоти ...идаги шаҳарлар соҳили минг- ...о билан гавжум бўлади. Улар ...ан бунёд этилган қатор-қатор ...ларни кўрадилар, флотимиз ...и ва жанговар шон-шуҳратининг ...ари, унинг анъаналарининг муносиб ...илари бўлган матрослар, старшиналар ...церларнинг бир текис сафларига меҳр ...иҳор билан боқадилар.

...афарги Ҳарбий-Денгиз Флоти кунининг ... улуғ Ватан урушида совет халқи қо- ...ган ғалабанинг 30 йиллиги нишонланган ...да ўтмоқда. Ветеранлар ва совет денгиз- ...нинг ҳозирги авлоди Ватан озодлиги ва ...ати йўлида жондан кечиб жанг қил- ...ларнинг қаҳрамонона ишларини ало- ...аббат билан эсга оладилар.

... денгизчилар Сталинград, Севасто- ...Одесса, Новороссийск ва Керчь осто- ... Қутб денгизларининг олисларида, ...ченганинг серқоя соҳилларида, Ҳан- ...комларида, Курил оролларининг тош- ...арида ва Манчжурия тепаликларида ... сўнмас шуҳратга қопладилар.

...Ватан уруши йилларида флот қуруқ- ...фронтларнинг ҳар иккала қанотини ...ларнинг денгиздан келадиган зарба- ...ҳимоя қилди, денгиз томон ҳаракат ...н совет армияси қўшинларига мадад ...Флотлар ва флотилиялар душманнинг ...йўлларида актив кураш олиб борди- ...р, десантлар туширдилар ва денгиз орқали юк ташийдиган кемаларнинг хавфсизлигини таъминлаб турдилар.

Совет Ҳарбий-Денгиз Флоти Ватан олдидаги ўз бурчини бекаму-кўст адо этди. Уруш йилларида душманнинг 1300 дан ортиқ жанговар кемаси ва 1400 га яқин транспорт кемаси сувга ғарқ қилинди. Оператив ва тактик десантлар туширилди.

Барча совет жангчилари каби флотнинг шахсий состави ҳам уруш йилларида оммавий қаҳрамонлик кўрсатди. «Қора денгиздаги ва Балтика денгиздаги, Шимолий муз океанининг совуқ тўлқинларидаги ва Тинч океаннинг бепоён сувларидаги ўзларининг шижоатлари билан Улуғ Ватан уруши тарихига унутилмас саҳифалар ёзган шонли азамат денгизчиларимизнинг қаҳрамонлиги ва мардлиги тўғрисида гапирмай ўтиш мумкинми, ахир», — деб таъкидлаб ўтган эди Л. И. Брежнев.

Урушдан кейинги йилларда коммунистик партиянинг ғамхўрлиги, совет кишиларининг фидокорона меҳнати туфайли қуролли кучларнинг бошқа ҳамма турлари каби Ҳарбий-Денгиз Флоти ҳам янги техника билан таъминланди. Совет халқи ўзи ижод этган атом сув ости кемалари билан, сув остидан учириладиган олисга бориб тушувчи баллистик ракеталар ва нишонни ўзи топиб оладиган торпедолар жойланадиган атом сув ости кемалари билан денгиз ракетоносецлари ва душман кемасига қарши курашувчи авиация билан, ракета ташувчи ва олис нишонни мўлжалга оладиган ракеталар жойланган товушдан тез учар самолётлар, турли классдаги сув ости кемалари — ракетали крейсерлар, сув ости кемаларига қарши курашувчи кемалар, эсминецлар, ракетали катерлар, миналарни хавфсизлантирадиган ва десант туширадиган кемалар билан фахрланиши мумкин.

Ҳарбий-Денгиз Флоти ўз мазмунига кўра сифат жиҳатидан янги флотга — совет халқининг тинч меҳнатини, социалистик Ватаннинг давлат манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадини кўзлайдиган, ракета-ядро қуроли билан, сув ости кемалари ва авиация билан таъминланган океан флотига айланди.

Ҳарбий-Денгиз Флоти фан ва техниканинг энг янги ютуқлари асосида қуроллантирилиши совет жанговар кемаларининг жаҳон океанининг исталган районида сузиб юришига, узоқ вақт ҳар қандай оби ҳаво шароитларида сузаверишларига имкон бермоқда.

Аммо Совет Ҳарбий-Денгиз Флотининг қиёфасини белгилайдиган энг асосий омил — унинг шахсий составидир. Партия билан ҳукуматнинг тинимсиз ғамхўрлигидан руҳланган денгизчиларимиз сафар ва парвозларда, машқлар ва маневрларда аъло даражадаги жанговар маҳоратларини кўрсатмоқдалар, жанговар шайликни қунт билан оширмоқдалар.

Жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочилари, юқори малакали мутахассислар ва ҳарбий иш усталари анча кўпайди. Ҳозир флот сафларидаги матрос ва старшиналарнинг 56 проценти жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочилари, 90 процентдан кўпроғи юқори малакали мутахассислардир. Улар энг мураккаб флот ихтисосларини мукаммал эгаллаб олганлар. Улардан кўплари икки ва ҳатто уч ҳарбий ихтисос эгаларидир.

Флот ҳамма замонавий талабларга жавоб бера оладиган ҳарбий кадрлар тайёрлаш тўғрисида партия қилаётган оталарча ғамхўрликни кун сайин сезиб турибди. Кемалар ва қўшилмалар командирларининг, штаблар офицерларининг кўпчилиги Ҳарбий-Денгиз Флоти олдида турган вазифаларни бажариш учун ҳар қандай шароитда жуда қисқа муддат ичида хилма-хил кучлардан фойдалана оладиган ўз ишларининг чинакам усталари бўлиб етишдилар. Офицерлардан В. Егоров, В. Феденюк, Ю. Соколов, В. Чуканцев, А. Багдасарян, А. Архипов, Г. Мосолов, В. Порошин, В. Гокинаев, В. Игнатьев, Ю. Дерябин, Н. Зайцев, Е. Мозольников, А. Савельев ва бошқа кўпгина кишиларнинг номлари флотларда кўпчиликка маълум. Юксак шахсий тайёргарликка эга бўлган бу офицерлар денгизчиларни моҳирона тарбияламоқдалар ва аълочи ҳарбий коллективларнинг раҳбарлари бўлиб қолганлар. Ғалабанинг 30 йиллиги арафасида флотларнинг офицерларидан катта бир группаси ҳукуматнинг юксак мукофотлари билан тақдирланди.

Ҳозир флотимиз кемалари турли-туман океанларда бемалол сузиб юрибди. Олис сафарларга чиқиш, денгизда узоқ вақт, неча ойлаб сузиб юриш оддий ҳодиса бўлиб қолди. Бу эса дўстона мамлакатлар билан алоқаларни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш, денгиз ва океанларни тадқиқ этишда актив қатнашиш имконини бермоқда.

Кемаларнинг чет эл портларига бориши ва совет денгизчиларининг шу давлатлар аҳолиси билан учрашиши алоҳида аҳамият касб этади. Бизнинг денгизчиларимиз чет эл сафарларида совет давлатининг мухтор вакиллари ролини бажарадилар, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ўтказаётган тинчлик сиёсатини тушунтириб берадилар. Кейинги беш йилнинг ўзида совет кемалари 60 давлатнинг 97 портига бориб келди, уч юз мингдан ортиқ ҳарбий денгизчи соҳилга тушди. Ҳамма жойда уларни меҳнаткаш халқ улуғ совет мамлакатимиз вакиллари деб изз-ат-икром билан кутиб олди.

Дўстона тадбирларни ўтказишда флотимиз қуролли кучларнинг бошқа ҳар қандай туридан кўра ҳам муҳимроқ роль ўйнайди. 1974 йилда ҳарбий денгизчилар Сувайш каналининг жанубий йўлларини минадан тозалаш соҳасидаги жанговор вазифани жуда яхши бажариб, фидокорлик ва қаҳрамонлик намуналарини кўрсатдилар. Бундан сал аввал Ҳарбий-Денгиз Флотининг авария-қутқарув кучлари Бангладеш Республикасининг денгиз дарвозаси — Читтагонг портини сув ости тўсиқларидан ва ғарқ бўлган кемалардан тозалаб берган эди.

1975 йилда «Дмитрий Пожарский» крейсерининг қутқарув отрядлари Маврикий давлатининг аҳолисига табиий офат оқибатларини тугатишда ёрдам берди. Уларнинг меҳнатига шу мамлакат — аҳолиси ва ҳукумати юксак баҳо берди. Бундай мисоллар жуда кўп. Улар совет денгизчиларининг юксак маънавий-жанговар фазилатларини, уларнинг бутун дунё меҳнаткашлари билан интернационал бирдамлигини яққол намойиш қилади.

Бутун социалистик турмуш уклади, аввало аниқ мақсадни кўзловчи ғоявий-тарбиявий иш Армия ва Флот жангчиларининг юксак маънавий-жанговар фазилатларини вояга етказмоқда. Жангчиларда коммунистик дунёқарашни шакллантириш, уларни марксизм-ленинизм ғоялари руҳида тарбиялаш бу ишнинг асосий мақсадидир. Флот командирлари, сиёсий органлари, партия ва комсомол ташкилотлари партия XXIV съезди қарорларига амал қилиб, ўзларининг ғоявий-тарбиявий фаолиятларини қунт билан такомиллаштирмоқдалар.

Ҳарбий-денгизчилар ўз байрамини КПСС нинг XXV съездига тайёргарлик туфайли юзага келган мислсиз сиёсий активлик ва амалий жўшқинлик вазиятида кутиб олмоқдалар. Улар КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Қизил Байроқ орденли шимолий флотнинг аълочи атом сув ости кемаси экипажига йўллаган мактубини фарзандларча миннатдорчилик туйғуси билан кутиб олдилар. Улар ўз куч-ғайратларини ҳарбий маҳоратни такомиллаштиришга, интизомни мустаҳкамлашга, кемалар ва қисмларнинг жанговар тайёргарлигини оширишга сарфламоқдалар. Денгизчилар океан сафарларида мураккаб техника ва қуролни қунт билан эгалламоқдалар, сергаклик билан хизмат қилмоқдалар. Ракетали «Варяг» крейсери, «Мурманск», «Дмитрий Пожарский» крейсерлари, душман кемасига қарши курашувчи катта «Очаков» кемаси, ракетали «Кировский комсомолец» катери ва бошқалар мусобақа пешқадами бўлиб қолдилар.

Мусобақанинг кенг қулоч ёзишида жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочилари катта роль ўйнамоқдалар. Жанговар шуҳрат ворислари бўлган бу аълочилар Армия билан Флотнинг қаҳрамонона анъаналарига садоқат эстафетасини муносиб равишда шараф билан давом эттирмоқдалар. Жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочиларининг умумармия кенгаши уларга янги куч-қудрат бахш этди. Бу кенгаш қуролли кучларнинг бутун шахсий составини ўз фикр-зикрлари, иродалари ва ҳис-туйғуларини КПСС XXV съездини муносиб кутиб олишга, жанговар маҳоратни такомиллаштиришда янги муваффақиятларга эришишга, юқори малакали мутахассислар, жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочилари сафларини ўстиришга қаратишга чақирди.

СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти куни — Ҳарбий денгизчиларнинг ўз халқи билан бирдамлигининг байрамидир. Флот жангчилари халқнинг буюк муҳаббати ва ишончига жавобан ўзларининг жанговар тайёргарликларини оширмоқдалар. Улар ватанимизнинг мудофаа қудратини мустаҳкамлаш, Совет Қуролли кучларининг жанговар тайёргарлигини оширишдан иборат олижаноб ишга бутун кучимиз, бутун жўшқин ғайратимиз ва шижоатимизни сарфлайверамиз, деб Коммунистик партияни, Совет ҳукуматини, ўз халқини ишонтирадилар.

ОЛИМЛАРНИНГ ПАХТАКОРЛАРГА МАДАДИ

«...Ўзбекистон эндиликда пахтадан йилдан-йилга рекорд ҳосил олмоқда... Бу — катта муваффақият... Бу муваффақиятга қувонмасдан бўлмайди». Леонид Ильич Брежневнинг Москва Бауман округи сайловчилари билан учрашувида айтган бу сўзлари Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида 25 июль куни очилган янги тематик виставканинг кираверишида ёзиб қўйилган. Бу янги виставка республика Фанлар академияси олимларининг Ўзбе...да пахтачиликни ривожлан...а қўшган ҳиссаси тўғриси... ...СС XXV съездини муносиб ...олиш учун улар бажараёт...ишлар тўғрисида ҳикоя қила...

...кадемия ўсимликлар экспери...ентал биологияси институти би...инчи стендларни эгаллашдек ...ахрий ҳуқуққа эга бўлган. Вилт...а чидамли «Тошкент» пахта нав...ари бу институтнинг рапортидир. ...975 йилда ана шу навли пахта ...овет Иттифоқида бир ярим мил...он гектардан ортиқроқ майдон... экилди. Қишлоқ хўжалигининг ...инг-минглаб меҳнатчилари инс...итут коллективига, Ўзбекистон...ги барча олимларга мўл-кўл ҳо...л эҳсон этадиган ана шу ажо...иб ўсимликлар учун самимий ...шаккур изҳор қилмоқдалар. ...нинг ёнгинасида эса янада яхши...оқ ҳосил олинишидан далолат ...ерадиган селекционерларнинг янги ишлари. Булар орасида ҳозирги вақтда синовдан ўтаётган «Экспресс» ва бошқа навлар бор.

Химия ва ўсимлик моддалари химияси институтларининг олимлари ўнлаб экспонатлар тақдим этишган. Минерал ўғитларнинг янги турлари пахтакорларга кимёгар олимлар самарали ёрдам бераётганлигининг яққол далилидир. Минерал ўғитларнинг бу янги турлари, самарали дефолиантлар, гербицидларни ишлаб чиқариш саноатида йўлга қўйилди.

Атомнинг энергияси пахтакорларнинг кучига куч қўшмоқда. Ядро физикаси институти олимлари қилган меҳнатлари, жумладан, уруғнинг сифатини ошириш имконини бермоқдаки, бу ютуқлардан ўсимликларни вилтдан ҳимоя қилишга, ернинг унумдорлигини оширишга қаратилган тадқиқотларда муваффақиятли равишда қўлланилмоқда. Механика ва зилзилага бардошли иншоотлари институти пахта терадиган машиналарни такомиллаштириш борасидаги ишларидан дарак бермоқдалар. Электроника институти пахта тозалаш саноати учун янги машиналарни ва асбобларни намойиш қилиб кўрувчилар академиянинг микробиология бўлимида, физика-техника институтида пахтакорлар учун ажойиб истиқболларни очиб берадиган кўпгина ишлар билан танишдилар. (ЎзТАГ).

МАМЛАКАТ ДАЛАЛАРИДА

СССР Марказий Статистика ...ошқармасининг маълумотлари... қараганда мамлакатдаги 38 ...ллион гектар ердаги дон ва ...ккакли дон экинлари (макка...жоридан ташқари) ўриб олин... Бу — жами ғаллазорлар...нг учдан бир қисмидан сал ...мроғига тўғри келади. Ўриб ...инган ғалланинг 90 проценти ...иб ҳам қўйилди.

...оссия Федерациясининг кол... ва совхозларида 21,9 мил... гектар, яъни жами ғалла...рининг деярли учдан бир ...идаги дон ва дуккакли ...экинлари ўриб олинди. Ук...нада эса жами ғаллазорлар ...илнинг бешдан тўрт қисми ...илди.

Белоруссияда ғалла бултургидан эрта етилди. Республика механизаторлари ярим миллион гектар ғаллазор ҳосилини ўриб бердилар, ўтган йил эса, бу иш июль ойининг иккинчи ўн кунлигида ҳали бошланмаган эди.

Сибирь, Шимолий Қозоғистон деҳқонлари ғалла ўримига зўр бериб тайёргарлик кўрмоқдалар. Молдавия ва Озарбайжонда эса, ўрим ишлари тугаллланай деб қолди. Масалан, Молдавияда 412 минг гектар ердаги дон ва дуккакли дон ўриб бўлинди. Бу ғаллазорларнинг 94 процентига тенг.

Ғалла ўрими билан бир вақтда колхоз ва совхозларда ерларни келгуси йил ҳосилига тайёрлаш ишлари қизитиб юборилди. Умуман мамлакатда кузги экин экиш учун 17,6 миллион гектар ер ҳайдаб қўйилди. Бу эса, ўтган йил шу даврида ҳайдалган ерлардан икки баравар кўпдир.

(ТАСС).

...АЛ БУЮРТМАСИ—МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

...гиер бинокорлик материал... ва конструкциялари комби...нинг коллективи «Челябинск...строй»нинг буюртмасини бел...ган муддатдан беш ой илга...бажарди. Уралга шу йилнинг ...дан буён 156 куб метр те...бетон қувурлар жўнатилди. ...улотнинг ҳаммаси нуқул би... сортга қабул қилинди. Яна ...қа бир буюрма — Пермь би...корларининг заказа ҳам муд...тидан илгари бажарилди. Улар... водовод қуриш учун керак бў...адиган 750 куб метр қувур жў...атилди.

...Янгиер комбинати — Мирзачўл...аги пешқадам корхоналардан ...ири. Бу ердан Курган, Крас...ярск, Томск — Россиянинг жами 26 та шаҳрига қувурлар етказиб берилмоқда. Б. Сахибоев билан А. Миронов бошлиқ бригадалар ускуналардан унумли равишда фойдаланиб пухта ишлашлари туфайли КПСС XXV съезди шарафига етти ойлик программани ва социалистик мажбуриятларни муддатидан бир ой илгари бажардилар. Йил бошидан буён РСФСРга 1350 кубметр, топшириқдагидан анча кўп қувур жўнатилди. Янгиерликлар Урал билан Сибирь бинокорларига йил охирига қадар тағин минг кубметр қувур жўнатиш мажбуриятини олдилар.

А. КОЖУХОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Планетамизда

ОЗОДЛИК ОРОЛИДА БАЙРАМ

КУБА РЕСПУБЛИКАСИ МИЛЛИЙ ҚЎЗҒОЛОННИНГ 22 ЙИЛЛИГИНИ ТАНТАНАЛИ НИШОНЛАДИ

Кеча социалистик Куба меҳнаткашлари катта тарихий байрамни, 1953 йилнинг 26 июлида юз берган катта воқеани — миллий қўзғолон кунини тантанали равишда нишонладилар. Бундан 22 йил муқаддам Фидель Кастро бошчилигидаги ёш ватанпарварларнинг бир группаси Монкада ҳарбий истеҳкомига ҳужум қилиб, халққа қарши Батиста режимини қаттиқ саросимага солган эди. Улар эски режимнинг суянган асосий таянчи бўлган Монкада казармасида ажойиб қаҳрамонлик кўрсатишди. 26 июль воқеалари халққа қарши диктатурага нисбатан бошланган энг жиддий ва ҳал қилувчи тўқнашув сифатида баҳоланади. Бинобарин у Куба революциясининг ғалаба қозониши учун катта репетиция ҳам бўлди. 26 июль қўзғолонининг аҳамияти яна шундаки, Ғарбий ярим шарда биринчи социалистик давлатнинг бунёдга келишига ҳам мустаҳкам пойдевор тайёрлади.

Куба халқи ўзининг миллий қўзғолон кунини бу йил алоҳида юксак кўтаринкилик билан кутиб олаётир. Мамлакатда социалистик қурилишда янгидан-янги ютуқларга эришилаётир. Мамлакатнинг иқтисодий қудрати тобора мустаҳкамланиб бораётир. Кейинги йилларда мамлакатда чуқур ижтимоий ўзгаришлар юз берди. Халқ хўжалигида мислсиз катта ютуқлар қўлга киритилди, илм-фан ва маданиятнинг турли соҳаларида қатор ютуқларга эришилди. Халқнинг турмуш даражаси ўсди. Соғлиқни сақлаш ва бошқа соҳаларда ҳам янгидан-янги марралар эгалланди.

Куба Республикасининг халқаро доирадаги обрўси ҳам беқиёс ошди. У социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари орасида сезиларли мавқега эга. Куба социализмнинг умумий ишига катта ҳисса қўшмоқда. Шунингдек у барча халқларнинг озодлиги ва чинакам тенг ҳуқуқли бўлиши учун курашиб, миллий-озодлик ҳаракатида катта обрў орттирмоқда.

Совет кишилари мамлакатларимиз ўртасида йилдан-йилга ривожланиб ва мустаҳкамланиб бораётган қардошларча дўстлик, бирдамлик, ҳар томонлама ҳамкорликни юксак қадрлаб келмоқда. Бу муносабатлар бундан буён ҳам янада ривожланиб бораверади.

Куба халқи айни кунларда кўтаринки руҳ билан яшамоқда. Мамлакат ўз ҳаётида муҳим воқеа — Куба Коммунистик партиясининг биринчи съезди арафасида турибди. Бу съезд Озодлик оролида социалистик жамият қурилиши программасини ишлаб чиқади. Ҳозир мамлакат саноатида, қишлоқ хўжалигида, маданият соҳасида съездни муносиб кутиб олиш учун қизғин мусобақа авж олиб кетди. Қатор-қатор коллективлар ўз меҳнатлари билан съездга муносиб совғалар тайёрламоқдалар.

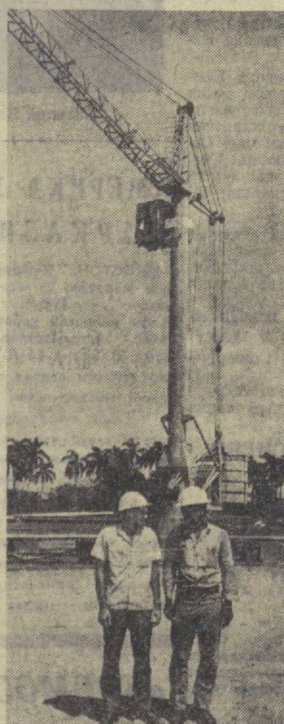

Суратларда: 1. Гавана — социалистик Кубанинг пойтахти ва унинг энг йирик саноат, маданият ва илмий маркази ҳисобланади. Мексика қўлтиғи қирғоқларига жойлашган бу шаҳар кундан-кунга юксалмоқда ва кўркамлашмоқда. Бу ерда янги уй-жой кварталлари бунёд этилаётир. 2. Совет Иттифоқи ёрдамида қурилган Гавана балиқ овлаш порти. 1974 йили Куба балиқчилари 152 минг тонна балиқ овлаб, меҳнатда рекорд қўйишган эди. Улар бу йил балиқ овлаш ва бошқа денгиз маҳсулотлари етиштиришни 188 минг тоннага етказишга ҳаракат қилмоқдалар. 3. Олгин шаҳри райони (Ориенте вилояти)да Совет Иттифоқи ёрдамида шакарқамиш ўрадиган КТП-1 типидаги комбайн заводи қурилмоқда. Корхона лойиҳаси совет ва Куба мутахассислари томонидан биргаликда ишлаб чиқилган. Завод ҳар йили 600 та комбайн ишлаб чиқарадиган бўлади. Қурилиш бошлиғининг ўринбосари Томас Эстрада ва инженер Александр Литовченколар қурилиш майдонида.

Г. Петров ва Н. Чигир фотолари,
(ТАСС фотохроникаси).

СУВ ТОШҚИНИ ОҚИБАТЛАРИ

ДЕҲЛИ, 25 июль. (ТАСС). Ҳиндистоннинг кўпгина штатларида тўхтамаётган жала катта зарар етказди. Дастлабки маълумотларга кўра, мамлакатда сув тошқини натижасида қарийб 300 киши ҳалок бўлди, ҳиндлардан бир миллиондан кўпроқ киши бошпанасиз қолди. Панжоб штатидан олинган хабарларга кўра, соҳилларидан тошиб чиққан дарёлар шоли ва бошқа донли экинлар экилган 100 минг гектардан кўпроқ ерни босиб кетди, қарийб 14 минг бинони вайрон қилди.

Жамму ва Кашмир штатида шаҳарлар ўртасидаги темир йўл алоқаси бузилди. Ҳиндистон армиясининг бўлинмалари зарар кўрган аҳолига ёрдам бермоқда.

ИСЛОМОБОД, 25 июль. (ТАСС). Покистоннинг Панжоб вилояти шу ойда иккинчи марта қаттиқ сув тошқинига учради. Соҳиллардан чиққан Рави ва Чиноб дарёлари вилоятнинг кенг районларига тошиб кетди. 2500 дан кўпроқ қишлоқ сув остида қолди. Сал кам бир миллион киши бошпанасиз қолди. Мамлакат ҳукумати аҳолига ёрдам бериш учун шошилинч чораларни кўрмоқда. Кўнгиллилардан махсус тузилган отрядлар ва ҳарбий бўлинмалар зарар кўрган кишиларни бошқа жойларга кўчирмоқдалар, уларга озиқ-овқат маҳсулотлари ва дори-дармонлар етказиб бермоқдалар.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ **БЕЛГРАД.**

Югославия адабиёт ҳаваскорлари яхши туҳфа олдилар. Белграддаги «Нолит» нашриётида рус ва совет поэзияси антологиясининг иккинчи, тўлдирилган нашри босмадан чиқди. Антологияга В. Брюсов, А. Блок, В. Маяковский, С. Есенин ва бошқа рус ҳамда совет шоирларининг асарлари кирган. Нашрнинг тиражи 5 минг нусхадир.

✦ **БУХАРЕСТ.**

Руминиянинг Қора денгиз соҳилида анъана тусини олган «Мамайя-75» деб аталган 10-республика енгил музика фестивали очилди.

Тўрт кун давомида концертлар берилади. Бу концертларда мамлакатда ва чет элларда яхши маълум бўлган эстрада қўшиқларининг ижрочилари Марина Войну, Дойна Бадя, Маргарита Пислару, Михай Константинеску, ёш ашулачилар иштирок этадилар. Фестиваль репертуарида фестивалга тақдим этилган 328 қўшиқдан унинг якунловчи босқичи учун жюри танлаб олган 30 та қўшиқ бор.

✦ **БАҒДОД.**

1975 йил 1 сентябрда Бағдодда араб мамлакатлари ҳужжатли кино ходимлари федерациясининг биринчи таъсис конференцияси очилади. Конференция «Араб киноси — араб халқлари учун хизмат қилмоқда» деган шиор остида ўтади. Конференция қатнашчилари ҳужжатли кинони ривожлантириш йўлларини муҳокама қиладилар, федерация статутини ишлаб чиқадилар, унинг фаолият программасини белгилайдилар.

Бағдоддаги учрашувда Ироқ, Миср, Мавритания, Тунис, Судан, Жазоир, Марокаш, Қувайт, Ливия, Иордания, Сурия, Яман Халқ Демократик Республикаси, Яман Араб Республикаси делегациялари ва Фаластин вакиллари иштирок этадилар.

✦ **ПАРИЖ.**

Ҳозир Парижда Франция пойтахтига бағишланган ҳужжатли ва бадиий фильмларнинг бешинчи фестивали ўтказилмоқда. Томошабинлар фестиваль кунларида парижликларнинг ҳаёти тўғрисида, йиллар ўтиши билан шаҳар қиёфаси қандай ўзгариб бораётгани ҳақида ҳикоя қилувчи ўнлаб фильмларни кўрадилар. Шу асрнинг бошида кинематограф ихтирочилари ака-ука Люмьерлар суратга олган ва кино архивлари тақдим этган фильмлар алоҳида қизиқиш туғдиради. Бу фильмларнинг аксарияти кенг оммага биринчи марта кўрсатилади.

(ТАСС).

ИТАЛИЯ СИЁСИЙ ҲАЁТИДА МУҲИМ БУРИЛИШ

РИМ, 26 июль. (ТАСС). Июль ойида маҳаллий ҳокимият органларига ўтказилган сайловда Италия Коммунистик партияси катта муваффақиятга эришди. Бу муваффақият Италия Компартиясининг изчил сиёсий йўли, коммунистларнинг Италия жамияти кенг табақаларига таъсир ўтказа олиш қобилиятининг натижаси бўлди. Италия социалистик партиясининг бу ерда ўтказилаётган пленумида партиянинг сиёсий секретари Франческо де Мартино шу ҳақда гапирди.

Ф. Де Мартино сайлов натижаларига тўхталиб, бу натижалар «мамлакат озод этилган пайтдан бери Италиянинг сиёсий ҳаётидаги энг муҳим сиёсий бурилиш» бўлганлигидан далолат беради, деб таъкидлади.

БУГУН — САВДО ХОДИМЛАРИ КУНИ

ХИЗМАТИНГИЗГА КАМАРБАСТАМИЗ

Ғ. ЮСУПОВ,
Ўзбекистон ССР савдо министри

БУГУН САВДО ХОДИМЛАРИ ўз байрамларини нишонламоқдалар. Савдо ва умумий овқатланиш ходимлари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан ва КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорларидан илҳомланиб, хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш, якунловчи йил ва умуман беш йиллик товар обороти планини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар. Давлат ва кооператив савдосининг кўп минг кишилик ходимлари йил бошида ўз зиммаларига олган мажбуриятларини муваффақиятли адо этаётганликлари ҳақида шу байрам куни ёруғ юз билан рапорт бермоқдалар. Республика бўйича якунловчи йилнинг дастлабки ярим йиллик плани товар обороти бўйича 101,3 процент қилиб бажарилди.

Савдо бошқармалари, чакана савдо ва умумий овқатланиш корхона ҳамда муассасаларининг кўпчилик коллективлари план ва социалистик мажбуриятларини муваффақиятли адо этмоқдалар. Бу — савдо корхоналари ва муассасалари ходимларининг фидокорона меҳнати натижасидир. Айниқса, республикадаги транспорт корхоналари ва ташкилотларининг ходимлари молларни базаларга, магазинларга, умумий овқатланиш корхоналарига вақтида етказиб беришда жонбозлик қилдилар.

1975 йил — тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили, улкан меҳнат зафарлари йили, мамлакатимизнинг бундан буёнги истиқбол режаларини белгилаб берувчи партия XXV съезди очиладиган йил арафасидир. Шунга кўра савдо ходимлари ҳам бу йилни барча кўрсаткичлар бўйича яхши натижалар билан якунлашга азму-қарор қилганлар.

Совет кишиларининг фаровонлиги йил сайин ошиб, харид қилиш қобилияти ўсмоқда. Савдо ғоят тез суръатлар билан ривожланаётганлиги, чакана товар обороти муттасил ўсаётганлиги, аҳоли жон бошига ҳисоблаганда товарлар сотиш кўпаяётганлиги шундан далолат бериб турибди. Эндиликда кишиларимиз яхшироқ овқатланадиган бўлиб қолди, улар йил сайин кўплаб турли молларни харид қилмоқдалар. Кийим-кечак, мебель, холодильник, телевизорлар ишлаб чиқариш йил сайин ошмоқда. Ўтган тўрт йил мобайнида бутун саккизинчи беш йиллик мобайнида сотилганидан анча кўп ана шу моллар харид қилинди.

Бугунги кунда илгари камёб ҳисобланган кўпгина моллар бисёр бўлиб қолганлигини мамнуният билан таъкидлаймиз. Давлат Сифат белгиси билан чиқаётган маҳсулотлар йил сайин кўпаймоқда. Давлат ва кооператив савдоси корхоналарининг фаолиятига назар ташларканмиз, бу борада сифат ўзгаришлари юз берганлигини қониқиш билан таъкидлаймиз. Чакана савдо обороти ўтган йилдагидан 8,7 процент ошди.

Қишлоқда товар обороти айниқса тез ўсмоқда. Кейинги тўрт йил мобайнида аҳоли жон бошига ҳисоблаганда бу кўрсаткич 30,5 процент ошди. Бу эса шаҳар билан қишлоқ аҳолиси таъминотини яқинлаштириш бўйича партия ишлаб чиққан йўл изчил амалга оширилаётганлигини кўрсатади.

Ҳозирги шароитда савдо билан саноатнинг самарали ҳамкорлиги муҳим аҳамият касб этади. Кейинги пайтларда саноатимиз савдо ташкилотларига маҳсулотларни бир меъёрда етказиб берадиган бўлиб қолди. Айни пайтда халқ истеъмоли моллари сифати яхшиланиб, ассортименти кенгайди.

Умумий овқатланиш хизмати ходимлари бугунги кун талаблари асосида ишлашга — одамларнинг вақтини тежаш, аёлларнинг уй-рўзғор меҳнатини енгиллаштиришга алоҳида эътибор бермоқдалар. Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг, «Ташсельмаш», Тошкент трактор заводлари ва бошқа қатор корхоналарнинг ошхоналари коллективлари комплекс тушки овқатлар сотиш, абонемент системасини жорий этиш, столларни олдиндан тузатиб қўйиш ишини яхши ташкил этишди.

Беш йилликнинг ўтган йиллари мобайнида республикамизда умумий овқатланиш корхоналарининг товар обороти 32,5 процент ўсиб, тармоғи 35,5 процент кенгайдики, бу КПСС XXIV съезди Директиваларига тамоман мос келади.

Республиканинг шаҳар ва қишлоқларида умумий овқатланиш корхоналари ҳар куни салкам уч миллион кишига хизмат кўрсатади. Умумий овқатланиш тобора аҳоли турмушига сингиб бормоқда.

Аҳолига савдо хизмати кўрсатиш маданиятини оширишнинг асосий омилларидан бири савдонинг прогрессив методларини, хусусан ўз-ўзига хизматни кенг жорий этишдир. Ўтган тўрт йил мобайнида салкам 1200 магазин ўз-ўзига хизмат қилиш усулига кўчирилди. Улар жами магазинлар реализация қиладиган товарларнинг 40 процентдан ортиқрогини сотмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг кадрлар танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш масалалари юзасидан кун сайин кўрсатаётган ғамхўрлиги туфайли қувончли натижаларга эришдик. Ўтган тўрт йил мобайнида министрлик системаси бўйича савдо ходимлари миқдори 21 процент кўпайиб, 117 минг кишидан ошиб кетди. Савдо кадрларининг сифат состави яхшиланди. Уларнинг 60 процентини хотин-қизлар ташкил қилади.

Савдони ривожлантиришда, аҳолига хизмат кўрсатиш маданиятини оширишда жиддий ютуқлар қўлга киритилганини таъкидлаш билан бирга, савдо хизмати кўрсатиш даражаси ҳали юксак талабларга жавоб беролмаслигидан кўз юмолмаймиз. Айниқса, топширилган иш учун масъулият ҳиссини кучайтирмоғимиз, доҳиймиз В. И. Лениннинг «амалда муайян иш учун ҳар бир кишининг шахсий масъулиятини ошириш керак», деган сўзларини ҳамиша ёдда тутишимиз лозим.

Савдо ишида узилишга сира йўл қўймаслигимиз даркор. Шундай ҳоллар содир бўлаётган экан, бу аввало, айрим кишиларнинг ҳафсаласизлиги ва ишга совуққон муносабатда бўлиши натижасида юз бермоқда.

Савдо ва саноат корхоналарининг ўзаро муносабатида ҳали ҳам жиддий нуқсонлар мавжуд. Савдо ташкилотлари саноат ходимларига етарли талабчанлик кўрсатмаётирлар, ўз буюртмаларининг қандай бажарилаётганини етарли назорат қилмаётирлар, баъзи корхоналар маҳсулот ишлаб чиқариш ва етказиб бериш топшириқларини бажармай келаётганликларига муросасозлик қилмоқдалар.

Чакана товар оборотини кенгайтиришда умумий овқатланиш резервларидан етарли фойдаланилмаётир. Ошхоналар тармоғи суст ривожланмоқда. Умумий овқатланиш ходимлари балиқ, сут, сабзавот, мева маҳсулотларини овқат рационига дадил жорий этмаётирлар.

Ҳар бир умумий овқатланиш корхонаси олдига биз қўяётган талаб — ҳамиша мазали ва тўйимли овқат тайёрлаш, хўрандаларга тез ва маданий хизмат кўрсатишдан иборат. Бу — замон руҳига, шу куннинг вазифаларига мос талаблардир.

Савдони ташкил этишни такомиллаштириш — энг муҳим вазифаларимиздан ҳисобланади. Ўз-ўзига хизмат кўрсатиш билан бир қаторда хизмат кўрсатишнинг товар намуналари бўйича сотиш, аҳолининг буюртмаси бўйича фабрика, завод, қурилишларга мол олиб келиб сотиш сингари прогрессив усулларга ҳам жиддий эътибор бериш керак.

Олдимизда турган муҳим вазифалардан яна бири — савдо ташкилотларини планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги шароитларига ўтказишдан иборат. Ҳозирги вақтда савдо ва умумий овқатланиш корхоналарининг 52 проценти янгича шароитларда ишламоқда. Улар жами товар оборотининг 70 процентини ташкил этади. Бу йил корхона ва ташкилотларни янгича ишлаш шароитига тўла-тўкис ўтказишимиз зарур.

Шаҳар ва саноат марказлари аҳолисини давлат савдоси шохобчалари орқали картошка, сабзавот, мева маҳсулотлари билан таъминлашда ҳам етарли иш олиб бораётганимиз йўқ. Бу борадаги ишларни яхшилаш юзасидан зарур чораларни кўрмоқдамиз.

Савдо министрлиги, «Ўзбекбирлашув» правлениеси ва уларнинг жойлардаги органлари, ишчи таъминоти бошқармалари ва бўлимлари партия XXV съездига муносиб туҳфа тайёрлаш учун курашиб, ўзларининг бутун куч-ғайратларини ташкилотчилик ишлари савиясини яхшилашга, давлат интизомини мустаҳкамлашга қаратмоқдалар, ишдаги камчилик ва нуқсонларни тугатиш тадбирларини белгиламоқдалар.

Илмий-техника революцияси беқиёс ривожланган ҳозирги шароитда кадрларга нисбатан қўйилаётган талаблар тобора ошмоқда. Кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш тўғри йўлга қўйилганидагина ишда муваффақият қозониш мумкин. Бироқ ташкилот ва корхоналар раҳбарлигига мутахассис кадрларни қўйиш масалалари суст ҳал этилмоқда. Хотин-қизларни раҳбарлик ишларига қўйиш масаласини ҳам кескин ҳал этиш керак.

Савдо ходими касбининг аҳамият ва ролини оширишимиз лозим. Металлург, шахтёр, қурувчи касблари қанчалик шарафли бўлса, савдо ходими деган касбнинг ҳам обрўсини шу даражага кўтариш даркор. Аммо бу касбнинг обрўсини ошириш кўп жиҳатдан савдо ходимларининг ўзларига боғлиқ. Ҳар бир савдо ходими ўз касбининг шаънини, шарафини юксак тутишлари лозим.

Самимийлик, хушмуомалада бўлиш, кишиларга иззат-икром кўрсатиш — сотувчилар, ошпазлар, магазин мудирларининг энг биринчи фазилати бўлиши керак. Чунки бу фазилатлар савдо ходимининг обрў-эътиборини оширади. Савдо ходимларини юксак ғоявий эътиқод руҳида ,ўз касбини ҳурмат қилиш руҳида тарбиялаш, харидорларнинг эҳтиёжини тўлиқ қондириб, уларнинг вақтини, сиҳат-саломатлигини асраш, яхши кайфият туғдириш — шу куннинг муҳим вазифасидир.

Якунловчи йилнинг иккинчи ярмини бошлаб юбордик. Вазифа — йилнинг биринчи ярмида эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлашдан иборат. Давлат ва кооператив савдосининг кўп минг кишилик армияси социалистик мусобақани янада авж олдириб, тўққизинчи беш йилликни барча кўрсаткичлар бўйича шараф билан якунлайди, КПСС XXV съездини янги меҳнат ғалабалари билан кутиб олади, дейишга тўла асос бор.

ЛЕНИН ГВАРДИЯСИНИНГ СОЛДАТЛАРИ

ҚЎШИҚДАЙ БАРҲАЁТ

⊙ ТУРКИСТОНДА ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ ИШТИРОКЧИСИ ⊙ ГРАЖДАНЛАР УРУШИНИНГ ҚАҲРАМОНИ ВА МОҲИР САРКАРДА. ⊙ ХОРАЗМ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ҲАРБИЙ НОЗИРИНИНГ ЎРИНБОСАРИ, БХСРНИНГ ҲАРБИЙ НОЗИРИ ⊙ ҚИЗИЛ ГВАРДИЯ ДРУЖИНАСИ БОШЛИҒИ — ДИВИЗИЯ КОМАНДИРИ. ⊙ СЎЗИГА СОДИҚ КОММУНИСТ. ⊙ ШАЪНИГА ҚЎШИҚ АЙТИЛГАН ҚАҲРАМОН.

Шаънига қўшиқ айтилган саркардалар саноқли. Василий Чапаев, Михаил Фрунзе, Семён Будённий, Климент Ворошилов... Уларнинг номлари Ватанимизнинг тақдири ҳал бўлаётган ўша оғир гражданлар уруши ва чет эл ҳарбий интервенцияси йилларида ўзларининг довюраклиги, жасорати, афсонавий қаҳрамонлиги, моҳир ташкилотчи ва тадбиркорлиги билан эл оғзига тушди. Улар шаънига қўшиқлар тўқилди.

Эндиликда кекса авлод вакиллари деб аталувчи замондошларимиз моҳир саркарда Миркомил Миршаропов шаънига ҳам қўшиқ айтилганлигини завқ-шавқ билан эслашади.

Нега халқ унинг шаънига қўшиқ тўқиди? Унинг бунчалар доврuғ қозонишининг боиси нимада?

1900 йилда Авлиёота (ҳозирги Жамбул) шаҳрида Миршароп ота хонадонида ўғил туғилди. Унга Миркомил деб исм қўйишди. Бойлар қўлида чўпон бўлиб, бир бурда нон ташвишида чўл-у биёбонлар кезган Миршароп ота Миркомил камолотга етмай туриб абадий кўз юмди. Оиланинг ташвиши 12 ёшли Миркомил зиммасига тушди, бир читфурушнинг дўконига ишга жойлашди. Айни вақтда отбоқарлик ҳам қилди. Болалик — шўхлик эмасми, бой ёш Миркомилнинг чавандозлик таърифини эшитади-ю, уни сиқма жонига олиб, роса калтаклайди. Орадан кўп ўтмай, уни ўз даргоҳидан ҳайдайди. Оила ниҳоятда мушкул аҳволда қолди...

1916 йилнинг очарчилиги шундоқ ҳам ночор бу оилани янада мушкул аҳволга солиб қўйди. Миркомил Миршароповлар оиласи тирикчилик важидан Тошкентга кўчиб келди. Лекин бу ерда ҳам бой-бойга боқиб, сув сойга оқарди. Миркомил эртадан кечгача қора терга ботиб меҳнат қилди, аммо оладиган ҳақи оила тебратишга ҳам етмасди. Бойлар, савдогарлар қўлида ёлланиб ишлаган Миркомил ишдан қайтгач, ўқиш ва ёзишни ўрганди. У қобилиятли, зеҳни ўткир, қуйма қулоқ, чаққон ва ишчан, мустаҳкам иродали йигит бўлиб улғая борди.

Тошкент — Туркистоннинг революция маркази эди. Миркомил бу ерда рус-тузем мактабида ўқиди. Шаҳардаги илғор рус ва ўзбек ишчилари ёрдамида синфий онги шакллана борди. Рўй бераётган воқеаларни тушуниш даражасига етди. Миркомил Миршаропов Улуғ Октябрь революцияси кунларида қўлига қурол олиб, ҳақиқат тантанасига қатъий ишонган ҳолда илғор ишчилар билан революцияда ва унинг ғалабаларини мустаҳкамлашда фаол иштирок этди. Умрининг охиригача худди ана шу йўлдан борди.

1918 йилнинг июли. Ўн саккиз ёшли М. Миршаропов шонли Ленин партияси сафига қабул қилинди.

Миркомил Миршароповга партия билетини топшираётганда эски шаҳар партия комитетининг секретари ва эски шаҳар ижрокоми Советининг раиси Низомиддин Хўжаев:

— Мен ишонаманки, тўғри йўлдан асло қайтмайсан, — деб ишонч билдирганда Миркомил:

— Совет ҳокимияти учун курашда жонимни ҳам аямайман, деган эди. У ўз қасамёдига содиқ қолди.

1919 йилнинг январь ойи. Қаҳратон қиш. «Туф» деса тупик дўлана бўлади. Шиғаб қор ёғмоқда. Тошкентда оқ гвардиячилар ва «сўл» эсерларнинг Осипов бошчилигида контрреволюцион исёни кўтарилади.

Худди ўша йил 18 январь кечқурун Қизил гвардия штабининг навбатчиси Богданов телефон орқали Тошкентдаги ҳарбий қисмларни ва дружиначиларни жанговар ҳолга келтиришни маълум қилади.

Умумшаҳар партия дружинаси штабидан коммунист И. К. Церпицкий Низомиддин Хўжаевга шаҳар нотинч бўлаётгани, Ўрта Осиё темир йўл Бош устахонаси атрофида бир гуруҳ қуролланган кишилар изғиб юрганлиги ва бир ишчи ўлдирилганлигини хабар қилади. И. К. Церпицкий Низомиддин Хўжаевдан Устахона атрофида кузатув ишларини олиб бориш учун эски шаҳар партия дружинасидан отлиқ отряд юборишни илтимос қилади.

Миркомил Миршаропов эски шаҳар партия дружинасининг командири сифатида 25 отлиқ жангчи билан Низомиддин Хўжаев бошчилигида тезда белгиланган жойга етиб бориб, биринчи Тошкент жанговар революцион отряди сафига қўшилади. Миркомил Миршароповнинг отлиқ дружинаси жуда вақтида келганди. Бу контрреволюционерларга берилган биринчи муҳим зарба бўлди. Темир йўл ишчилари билан ҳамкорликда отлиқ дружина Бош устахона, темир йўл станцияси ва шохобчаларида кузатув ишларини олиб борди. Душман айғоқчиларини қўлга туширди. Ана шу дастлабки жанговар операцияда Миркомил Миршароповнинг илк ҳарбий истеъдоди намоён бўлади.

1919 йилнинг 19 январь тонготарида Қизил гвардия қўмондонлиги Тупроққўрғон ва 2-полк казармасида разведка ишлари олиб бориш учун Низомиддин Хўжаев бошчилигида беш кишини юборади. Булар М. Миршаропов, А. Ф. Матвеев, А. Ф. Громотович ва П. П. Галушколар эди.

Улар иккинчи полк атрофида пайдо бўлишлари биланоқ, тўсатдан оқ гвардиячи исёнчилар томонидан қуршаб олиниб, қуролсизлантирилиб, гауптвахтга ташланди. Қўлларини боғлаб Қизил дружиначиларни маст-аласт Осипов ҳузурига олиб келишганда, у алам билан Матвеевга: «Хўш, энди нима дейсан, большевик?» — деб дағдаға қилади...

Хуллас, улар уч кун оқ гвардиячиларнинг асири бўлишди, аммо сотқинлик йўлига ўтишмади.

Оқ гвардиячилар Тошкентдан чекинаётган куни қўлга тушган революционерларнинг бир қисмини ваҳшийларча отиб ўлдиришди. Ўшанда Н. Хўжаев билан М. Миршаропов отишма пайтида ўлган дўстларининг мурдалари остига тушиб тасодифан тирик қолишди.

Эрталаб отишма бироз тўхтагач Н. Хўжаев, М. Миршаропов ва бошқа тирик қолганлар секин гауптвахтдан чиқишади. Бироқ еттита оқ гвардиячига ва қўлида тўппонча ушлаган бир шубҳали аёлга дуч келиб, дарҳол, уларни қуролсизлантиришади. Тезда Тупроққўрғонга ва Бош устахонага ўз вакилларини юборишади, у ердан ишчилар отряди етиб келади...

Миркомил Миршаропов дружинаси оқ гвардиячилар қолдиқларини тугатишда ниҳоятда жонбозлик кўрсатди. М. Миршаропов революция душманларига қарши жангларнинг доимо олдинги сафида бўлди, уларга қақшатқич зарба берди.

Ана шундай жангларнинг бирида мўйлови энди сабза урган бу серғайрат йигитга ишчилардан бирининг раҳми келиб:

— Сен, ўғлим, ҳали ёшсан, келажак учун кераксан, ўзингни душман ўқидан сақла, — деганига қарамай Миркомил Миршаропов ўзини жанг майдонига отарди. Чунки у миллионлар қатори унга ҳам эрк берган, бахт берган янги ҳаётнинг қуролли посбони эканлигини жуда яхши биларди.

Даврининг йирик ҳарбий билимдонларидан бўлган Александр Павлович Востросаблин бошчилигида биринчи жанговар кўникма ва ҳарбий синовдан ўтган Миршаропов Осипов фитнаси тугатилганидан сўнг ҳам дружина командири бўлиб ишлайди.

Жангларда туғилган, курашларда тобланган Қизил Армия тузилгач, Туркистон партия ташкилоти ҳарбий соҳага қизиқувчи, қобилиятли, истеъдодли, ташкилотчи ва тадбиркор маҳаллий миллат вакилларидан бир гуруҳини ўқишга йўллайди. Ана шу назарий ва ҳарбий тайёргарлигини ошириш истагини билдирганлар сафида Миркомил Миршаропов ҳам бор эди.

Тошкент ҳарбий командирлик курси (ҳозирги В. И. Ленин номидаги ҳарбий билим юрти)да ўқиш даврида Миркомил Миршаропов кўп нарсаларни ўрганди. Бу қизил командирлар тайёрловчи илм даргоҳида у жанг қилиш санъати, командирлик маҳорати масалалари ва сиёсий билимларни пухта ўрганди. 1920 йилнинг март ойида мазкур курсни муваффақиятли тамомлаб, қизил командирлар сафига қўшилди.

Куни кечаги курсант бугун Туркистон фронти қўмондони, номи тилларда достон бўлган Михаил Васильевич Фрунзе ҳузурига чақирилган. Бундай пайтда ҳар қандай одам ҳам ҳаяжонланади.

Туркистон фронтининг штаби жойлашган Тошкентдаги «Националь» меҳмонхонасига кириши биланоқ Миршароповни қўмондон кутаётганлигини айтишганда, у яна бир хушёр тортади.

М. Миршарапов анча ийманиб қўмондон ҳузурига кирди. М. В. Фрунзе у билан худди ўз ўғли Темур билан учрашгандек, самимий сўрашди. Курсни тамомлаганлиги билан табриклади. Саркарданинг очиқ чеҳраси, илиқ муомаласи суҳбатни тезда изга солиб юборди.

Қўмондон мақсадга кўчиб:

— Сиз, Хоразмда Қизил Армия тузишнинг ядроси бўлиб қоладиган отлиқ аскарлар эскадронига командир этиб тайинланасиз. Бироқ ҳозирча у ерда эскадрон ҳам йўқ, — дейди сўзини давом эттириб Михаил Васильевич, — курслардан йигирмага яқин ўзбек ва туркман йигитини оласиз. Ҳозирча сизнинг армиянгиз шулардан иборат бўлади...

Ҳарбийларда буйруқ м… бажарилиши шарт! Айн… ишончи ва фойдали мас… повни жуда ҳам руҳланти… мариб ишга киришди, кў… ширикни тўла бажарди.… ойидан то 1921 йилнинг н… коммунист Хоразмда эска… разм республикаси револю… нинг аъзоси, кейинчалик э… зимига кўтарилди.

М. Миршароповнинг шахси… ҳрати, командирлик маҳорати бўридай изғиб юрган Жунаидхон босмачи галаларига қарши олиб борган курашида яққол намоён бўлди.

Партия ва ҳукуматимиз бўлажак саркарда Миркомил Миршароповни босмачи тўдаларга қарши жангларда кўрсатган мардлиги жасорати ва ҳарбий маҳорати учун номи битилган шахсий қилич билан мукофотладилар.

1921 йил. Ёш командир Тошкентга келади. У миллий қўшинлар тузиш учун, Туркистон революцион Советида ишлаш учун чақирилганди. Иш жойи ва лавозимини тез-тез ўзгартириш ҳарбийлар ҳаётидаги оддий воқеа эканлигини яхши билган Миркомил Миршаропов Қизил Армиянинг миллий қисмларини ташкил этишдек масъулиятли вазифа ўзига топширилганидан беҳад қувонади. У чет эл империализми паноҳи ва кўмагида ёш Совет ҳокимиятига қарши курашаётган контрреволюционерларни батамом тугатиш ишига раҳбарлик қилади. Шахсан ўзи бир қанча жанговар операцияларда иштирок этади. Янги тузилган миллий қисмлар Фарғона, Бухоро ва Хоразм операцияларида босмачиларга қарши М. Миршаропов бошчилигида жанг қилганди.

Ўзига билдирилган юксак ишонч ва муҳим жанговар вазифани у доимо сидқидилдан бажарарди.

Туркистон АССР Советлари Марказий Ижроия Комитети ўзининг 1923 йил 23 февралидаги қарорида шонли Қизил Армиянинг энг жасоратли жангчилари қаторида М. Миршароповнинг номини ҳам алоҳида қайд қилганлигининг боиси шунда.

Миркомил Миршаропов яна Хива шаҳрида. Чунки, РКП(б) Марказий Комитетининг Ўрта Осиё бюроси 1924 йил март ойида революция солдатини Хоразм Халқ Республикаси ҳарбий нозирининг ўринбосари қилиб тайинлаган эди.

СССР Марказий Ижроия Комитети босмачиларга қарши курашни уюштиришдаги зўр ташкилотчилиги, жанговар ҳаракатларга моҳирлик билан раҳбарлик қилгани, жасурлиги ва мардлиги учун командир М. Миршароповни Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлади.

Яна янги жой, янги лавозим, янги ташвиш... Ўша йилнинг ёзида у Бухоро Халқ Совет Республикасининг ҳарбий нозири этиб тайинланади. Шарқий Бухоро босмачилар ҳаракатига қарши курашни маҳорат билан ташкил этгани учун қизил командир Бухоро республикасининг биринчи даражали Олтин Юлдузини олиш шарафига муяссар бўлади.

Бир неча йиллик жанговар ҳаёт ва рус командирлари билан суҳбат уни ҳарбий соҳада ўз билимини ошириши лозим деган хулосага олиб келди. 1925 йилда Ўзбекистон ССР ҳукумати уни М. В. Фрунзе номидаги РККА Ҳарбий академиясига ўқишга юборди. Бу йирик даргоҳда у ўзи танлаган соҳанинг йирик назариётчиларидан чуқур таълим ва билим олди. Ҳарбий ва сиёсий тайёргарлигини оширди, тактика ва стратегия масалаларини пухта эгаллади.

Ҳарбий академияни муваффақиятли тамомлаган Миркомил Миршаропов СССР Революцион Ҳарбий Советининг буйруғига асосан ўзбек отлиқ аскарлар полкининг командири ва комиссари этиб тайинлангач, у жангчилар орасида жанговар ва сиёсий тайёргарлик, партиявий-оммавий ишларни қизитиб юборди. Орадан икки йил ўтгач, унинг полки босмачиларга қарши жанг қилганида, М. Миршаропов ўз вазифасини ниҳоятда дўндириб бажарганлиги учун СССР Революцион Ҳарбий Совети уни қимматбаҳо совға билан тақдирлади.

Миркомил Миршаропов йилдан-й… пилла поясидан кўтарила борди. Ики… вал полк командири ва комиссари … мунист 1932 йилнинг бошида алоҳида … ма бригадасининг командири ва ком… йилнинг май ойида эса отлиқ аскарл… сининг командири ва комиссари дара… тарилди. Буларнинг ҳаммаси осонл… киритилмади. Эскадрондан дивизия … лавозимигача босиб ўтилган йиллард… ропов тинмай изланди, ижод қилди, … ганди. Бир неча бор ўлим билан бетм… ди...

Моҳир саркарда М. Миршаропов Ў… Компартияси Марказий Комитетининг аъ… ган. У 1929 йилдан 1935 йилга қадар р… Марказий Ижроия Комитетининг аъзол… ланган.

М. Миршаропов 1935 йилда СССРни… лия Халқ Республикасидаги ҳарбий атта… возимига тайинланади. Орадан бир йил… мас Миршаропов Шимолий Кавказ ҳарб… гида ташкил топган кўп миллатли див… командири бўлиб келди. Бу лавозимд… йилгача ишлайди.

Ўзбек халқи орасидан чиққан биринчи … далардан ҳисобланган Миркомил Миршар… ёшида вафот этди. Бундай кишиларнинг … тини назарда тутиб, шоир, момақалд… гумбирлаб, чақмоқдай чақнаб, ҳаёт кечи… бор, дейди.

Ленин партиясининг, Октябрь револ… нинг солдати, халқнинг содиқ фарзанди, … додли саркарда Миркомил Миршаропо… Осиёда яшовчи маҳаллий халқ вакилл… ҳарбий кадрлар тайёрлаш, полк ва диви… шахсий составини халқлар дўстлиги ва п… интернационализми руҳида тарбиялашд… ва масъулиятли ишга муносиб ҳисса қ… зил командирлардан эди. Шунинг учун … қимиз унинг шаънига қўшиқ тўқиди, … юрак саркардага ўхшасин деб, фарз… унинг исмини қўйди. Саркарданинг жа… аскарлари шаънига қўшиқ битилиб, кўп… лаган экан, бу унинг қўшиқдай барҳа… умридан далолат.

Ўткир АБДУ…

Миршароф МЭ…

ҚАРДОШЛИК ТАРОНАЛАРИ

ТАҚРИЗ

Ғ. Ғулом номли республикамиз бадиий адабиёт ва санъат нашриёти чоп этиб, ўқувчиларга тортиқ қилган «Қардошлик қўшиғи» шеърлар китоби қардош совет шоирларининг ўзига хос мушоирасидир. Бу мушоира мавзуи-дўстлик кўп миллионли, кўп миллатли ва элатли совет халқларининг монолит дўстлиги, қон-қардошлиги. Унда Советлар мамлакатидаги барча халқлар поэзиясининг олтмишдан ортиқ намояндаси халқларимиз дўстлигини тараннум этувчи поэтик асарлари билан қатнашганлар.

Китобга ёзилган сўзбошида ҳақли равишда таъкидланганидек халқлар дўстлиги, интернационализм — совет адабиётининг етакчи мавзуларидан бири. «Бу мавзу битмас-туганмас, ҳаётнинг ўзи сингари кўп қиррали ва сўнгсиз. Адабиётимизда бирор шоир йўқки, таниқлими ёки ёш шоирми, бу сермаҳсул ва илҳомбахш мавзуга қўл урмаган бўлсин». Турган гап, «Қардошлик қўшиғи» китоби дўстлик мавзуида совет шоирлари яратган барча шеърларни ўзида жамламаган. Тўғрироғи, у совет шеъриятидан бир гулдаста, холос. Бу гулдастадаги шеърий чечакларнинг ҳар бири ўз бўйи, бўёғи ва маъносига эга.

Китобда бевосита дўстлик мавзуида битилган шеърлар асосий қисмни ташкил этади. Бундан ташқари, тўпламда фақат дўстлик ҳақида эмас, балки бепоён Ватанимизни, Ленинни, ҳаётни, тинчликни ва баҳорни куйловчи шеърлар ҳам бор. Лекин, кўринишда бошқа мавзуларда бўлса ҳам, бу шеърларнинг қон-қонида замирида интернационал ҳис-туйғулар жўшиб турибди. Дўстлик, қон-қардошлик интернационаллик уларнинг етакчи пафосидир.

Машҳур совет шоири Алексей Сурковнинг «Иттифоқ харитаси олдида»ги шеърини олайлик. Бу поэтик асарнинг лирик қаҳрамони курашларда икки кўзидан ажралган собиқ жангчи. Унинг «басирлиги гоҳо дилини эзади», аммо у беҳуда яшамаган. «Жангларда барпо этилган социализм»да. (В. Маяковский) унинг ҳиссаси бор. Шеър — шу жангчининг лирик монологи. Бу монолог эса жангчининг руҳига монанд ғолибона, кўтаринки лирик оҳангларда битилган. Муҳими шундаки, жангчига бепоён Ватаннинг ҳар бир бурчаги, шовиллаган буғдойзорлар, пахтазорлар — бари-бари азиз. У қардошлик диёри — улуғ Советлар Иттифоқининг харитасидаги тарихий ўзгаришларни кўз билан кўрмаса-да, қалб билан ҳис қилиб, ғурурланади. Унинг ана шу туйғуларида чуқур интернационаллик барқ уриб турибди.

Бундан ташқари, кўпгина асарларнинг лирик қаҳрамони «мен» деб эмас, «биз» деб — фақат шахсан ўз номидан эмас, балки бутун совет халқи номидан гапиради. Масалан, украин шоири Дмитро Павличко «Ракета йўли» номли ажойиб шеърида ёзади:

Бир куч керак эди учмоғи учун,
Унга ўша кучни ҳадя этдик биз.
Биз ахир ҳар ишга қодир бир халқмиз,
Мана, у чарх урар самода бугун.

Шоир ўзини «совет халқи» аталган улуғвор кучнинг бир қатраси деб ҳис қилади. Унинг ютуқларидан ғурурланади. Ҳа, бугунги совет поэзиясида лирик кечинмалар ва мушоҳадаларда «ягона оила ҳисси» тобора теран томир отаяпти.

Бевосита халқлар дўстлиги мавзуни ҳам ҳар бир шоир ўзига хос услубда, бадиий воситалар ва усулларда поэтик ифодалайди. Отахон совет шоири Николай Тихоновнинг «Тошкентдаги чоллар чойхонасида» шеърида ўзининг азиз дўстлари — Ғафур Ғулом ва Ойбекни чуқур бир инсоний қайғу билан хотирлайди. Шеърнинг бу ғамгин мисраларини лоқайд ўқий олмайсан. Айни пайтда «Янги қўшиқларга қаҳрамон бўлмиш — янги Тошкент» жамоли, ҳаётнинг гўзаллиги, унинг руҳига далда беради. Н. Тихонов шеърида «дўстлик» сўзи учрамайди. Бироқ, унинг асари вужуд-вужуди билан дўстлик ҳақида. Н. Тихонов шеъри қон-қардошлик қонига сингиб кетган, чуқур ва мустаҳкам қалб эътиқодига айланган, дўстларнинг ютуғи ва қайғусини ўз ютуғи ва қайғуси деб биладиган улуғвор инсон қалбининг эркин ифодасидир. Туркман шоири Қора Сейтлининг Ғ. Ғулом хотирасига бағишланган «Одам ва ҳаёт» шеъри эса жанр эътибори билан қалбни ларзага келтирадиган марсия. Қора Сейтли машҳур ўзбек шоирининг ўлимидан чуқур қайғу билан қалам тебратади. Бу ажойиб поэтик асар ҳам дўстлигимиз, совет кишилари бирадарлигининг чинакам инсоний қалб ҳужжатидир. Аали Тўқомбоев эса ўлмас Навоий даҳосини халқчил муболағадор образларда таърифлар экан, қардош қирғиз шоирининг бу кўнгил эътирофларида ҳам чуқур бир эзгулик мужассам. Китобда ўзбек адабиётининг асосчиси Ҳамза ҳақида ҳам қатор шеърлар бўлиб, уларда Ҳамзанинг қаҳрамонона инсоний қиёфаси, санъаткорлик жасорати самимий мисраларда тараннум этилади.

Машҳур белорус шоири Якуб Коласнинг ўлкамиз билан хайрлашатуриб, унга қизғин фарзандлик ҳис-туйғуларини изҳор этиб ёзган «Ўзбекистонга», украин Микола Бажаннинг республикамиз манзараларини, кекса ўзбек боғбонининг донишманд қиёфасини суратловчи «Боғбон», рус шоири Михаил Луконининнинг «Грузин шоирларига», Леонид Первомайскийнинг Арманистонга бағишланган «Аштарак» шеърини ўқиганда ҳам дўстлиқ, қон-қардошлик ҳаётимизнинг улуғ ҳақиқатига айланганлигини чуқур ҳис қиласан. Атоқли шоир Алим Кешоковнинг қуйидаги мисралари «Қардошлик қўшиғи» китоби муаллифларининг умумий фикрини ифодалайди.

Дўстларим, сиз қайси миллатдан бўлманг,
Сизнинг кўзингизда қалққан ёш ва нур,
Сиздаги бахт ва ғам, ёлқин ва оҳанг
Менинг шеърларимнинг мазмуни эрур.

Дўстликда яшаш—совет халқининг турмуш тарзи, тақдиримизнинг ноёб ҳақиқати. У — бизнинг бебаҳо бойлигимиз. Шу сабабли биз уни ардоқлаймиз, халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва қардошликнинг софлиги ва теранлиги учун курашамиз. Мана шу ажойиб дўстлик ва қон-қардошлик учун биз Лениндан, Коммунистик партиядан миннатдормиз. Ленин ягона ва улуғ оиламизнинг бешигини тебратди, миллатлар ва элатлар орасидаги интернационал бирлик ва дўстликнинг асосларини юзага келтирди. Шу туфайли барча совет кишилари улуғ доҳий номини абадий миннатдорлик ва … ҳаббат билан эслайди. Қ… шоири Иброҳим Юсупов … «Қардошлик қўшиғи» ки… ўрин олган шеърида ҳам… хос бўлган ана шу эзгу ҳи… ларни ёрқин ифодалайди:

Бироқ муҳаббат бор ҳеч ўлчанмаган
Элитар ер, юлдуз ҳаттоки ойни,
Халқларнинг ихлосин Ленинга … бўлган
Улчаб бўлмайди,
Улчаб бўлмайди.

Тўғри, китобда асосий м… четда турган шеърлар … рим шоирларнинг ижод… мавзуига бағишланган … бадиий жиҳатдан янада … шеърларни танлаш мақсад… эди. Шунингдек, тарж… жалб қилиш ишига мас… лаб қараш, айрим тарж… виясини янада такомилл… зим эди. Лекин, буларда… назар, «Қардошлик қўшиғ… ётнинг ўқувчиларга муно… си. Бу шеърлар китоби … интернационализми, қон-… характерининг нодир хисл… айланган совет кишиларини… бойлиги, маънавий оламин… поэтик акс эттиради.

М. САФ…

...РОТ
...ИКЛАР,
...АЛАР

...ТАДАН

...ТАРҚАТУВЧИЛАР КУРСИ

Республика матбуот тарқатиш бошқармаси район ва область «Союзпечать» ходимларининг малакасини ошириш мақсадида бир ойлик курс очган эди.

Курсда матбуот тарқатиш бошқармасининг мутахассислари вақтли матбуотнинг роли ва аҳамияти, уни пропаганда қилиш, жойларда матбуотга обуна тўплаш, газета ва журналларни чаканалаб сотишдаги илғорлар тажрибаси ҳақида лекциялар ўқишди. Курс тингловчилари обуна ҳужжатларини расмийлаштирадиган машинанинг иши билан таништирилди. Улар Ўзбекистон халк хўжалиги ютуқлари кўргазмасида, тарих музейида, Ўзбекистон КП Марказий Комитети нашриётининг босмахонасида бўлдилар, газета-журналлар босилиши ва уларни жойларга юбориш жараёни билан танишдилар.

А. НАБИХЎЖАЕВ.

КИЧКИНТОЙЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Боғча ва яслиларнинг ишини намунали йўлга қўйиш борасида учқўрғонликлар уч йилдан бери Наманган областида биринчи ўринни эгаллаб турешибди.

Район партия комитети ва район ижроия комитети болалар муассасалари ишини яхшилашга алоҳида ғамхўрлик кўрсатмоқда. Шу мақсадда кўпгина тадбирлар амалга оширилди. Ҳозирги кунда бу ерда болалар боғча ва яслилари 50 тага етди. Уларда меҳнаткашларнинг 4300 дан ортиқ фарзанди меҳр билан тарбияланмоқда. 1971 йили районда ўттизтагина болалар боғча ва ясли бор эди. Шу кунларда район хўжаликларида 20 та кўчма дала боғча ва яслилари ишлаб турибди.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

ИНСТИТУТ ИСТИҚБОЛИ

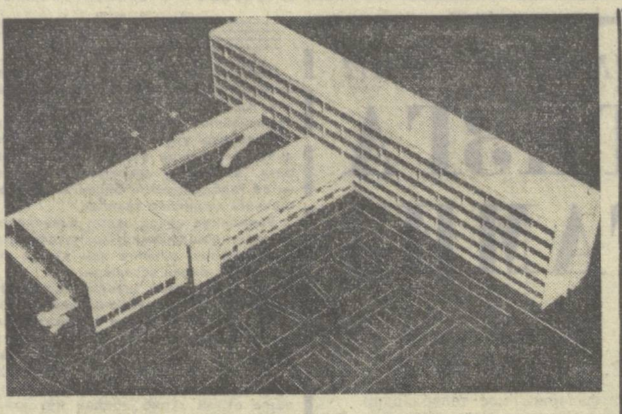

Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг бош корпуси ҳадемай янги бинога кўчади. Барча қулайликларга эга бўлган замонавий ўқув корпуси студентлар ихтиёрида.

Институт янги истиқболлар оғушида қанот ёзмоқда. Мухбиримиз институт ректори, доцент, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Э. Т. ШАЙХОВ билан суҳбатлашди.

— Институт коллективи мамлакатда халқ хўжалигини ривожлантириш ва уни малакали кадрлар билан таъминлашда катта ҳисса қўшмоқда. Айни пайтда ҳорижий мамлакатлардан ҳам қишлоқ хўжалик фанлари бўйича таълим олиш учун Тошкентга ташриф буюришларининг боиси нимада?

— Бу, биринчи навбатда, Ўзбекистонда қишлоқ хўжалигининг беқиёс ривожланганлиги ва айни пайтда қишлоқ хўжалик фанларининг ҳам истиқболи порлоқ эканлигидан далолат беради. Жаҳоннинг ҳеч бир қитъасида сўнгги ўн йилликда пахтачилик ва у билан боғлиқ бўлган қишлоқ хўжалиги фани, техникаси ҳамда ундан фойдаланиш самарадорлиги биздагичалик ўсган ва ривожланган эмас. Республикамиз қишлоқ хўжалигидаги беқиёс ютуқларга жаҳоннинг ҳамма қитъаси тан бермоқда, ҳавас қилмоқда. Яқиндагина бир группа чет эллик аспирантлар институтимиз олимларининг бевосита ёрдами ва раҳбарлигида илмий ишларини тугатдилар. Улардан қолган миннатдорчилик дастхатларини кўринг. Мана бир мисол, мисрлик эр-хотин — Афаф Абдел Азиз ва Мунир Абду Азиз шундай хат йўллашибди: **«Ўзбекистон бизнинг иккинчи ватанимиз бўлиб қолди. Биз Мисрда туғилдик, бироқ Ўзбекистонда илм танидик. Шу туфайли бизга оталарча ғамхўрлик қилган профессор ва доцентлар В. И. Зуев, С. О. Орипов, Т. Абдуллаев, А. Х. Қўчқоров, Э. Т. Шайхов ва бошқаларнинг номини отамиз қаторида муқаддас эҳтиром билан тилга оламиз».** Институтда 22 мамлакатдан, жаҳоннинг тўрт қитъасидан келган студентлар таҳсил олмоқда. Бу аввало, совет илм-фанининг, Ўзбекистон қишлоқ хўжалигининг бутун жаҳонда кенг эътироф этилганлиги белгисидир.

— Институтда мутахассисларни қайта тайёрлаш бўйича қандай ишлар олиб борилмоқда?

— Маълумки, қишлоқ хўжалик фани замон талабларига кўра ўсиб ва ривожланиб бормоқда. Чунончи, биз бундан ўн йилча муқаддам қишлоқ хўжалигининг бир қанча тармоқларида ҳозиргидан маълум даражада бошқачароқ усулларни қўллар эдик. Масалан, биргина пахтачиликни олиб кўрайлик. Яқин-яқинларга қадар квадрат уялаб экиш ҳақида ортиқча тавсиялар бериларди. Ёки пахта уруғчилиги борасидаги сўнгги ютуқларимизни олиб кўринг. Ғўзанинг қанча-қанча ажойиб янги навлари пайдо бўлди. Ёки ўсимликлар ҳимояси, уларнинг агрохимияси каби ўнлаб соҳаларда ҳам илму-фан қанчалар тез ва илдам олға кетди. Хўш, бундан беш-ўн йил аввалги шароит ва талаблар асосида институтни тугаллаган мутахассисларни қишлоқ хўжалик фанининг энг муҳим янгиликлари билан қуроллантириш учун нима қилиш керак? Ана шундай замон талаблари асосида қишлоқ хўжалиги раҳбар кадрлари ва мутахассисларини қайта тайёрлаш факультети очилди. Бу факультетни ҳозирга қадар 700 дан ортиқ мутахассис муваффақиятли тугаллаб чиқди. Бу янгилик жойларда яхши самаралар бермоқда. Факультетнинг истиқболи порлоқ, уни янада кенгайтириш чораларини кўрамиз.

— Фарғонада қишлоқ хўжалиги институтининг янги филиали очилишини шарҳлаб берсангиз?

— Фарғонада янги илм масканининг очилиши Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг республика қишлоқ хўжалиги ва унинг кадрлари тўғрисида оталарча ғамхўрликнинг ёрқин ифодаси бўлди. Институтнинг Фарғона филиалида тўртта факультет— қишлоқ хўжалиги экономикаси ва уни ташкил қилиш, қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби, агрономия ва зоотехниклик факультетлари иш бошлади. Филиалга шу йилнинг ўзида асосан Фарғона водийси ёшларидан 200 студент қабул қилинади. Институтга киришда муайян иш тажрибасига эга бўлган, Совет Армияси сафида хизматини ўтаган ҳамда колхоз, совхозларнинг йўлланмаси билан келган ёшлар мавжуд имтиёзлардан фойдаланиладилар.

— Маълумки, бутун мамлакатимиз жонажон партиямизнинг XXV съездига қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Ўнинчи беш йилликка институт қандай истиқбол режаларини белгиламоқда?

— Партиямизнинг XXV съезди ҳарбир совет кишисини ўз ўрни ва ўз меҳнат постида юксак даражада меҳнат унумдорлиги ва самарадорликка ундайди. Институтимиз коллективи ўнинчи беш йилликни катта режалар билан кутиб олиш тайёргарлигини кўрмоқдалар. Яқинда Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг бевосита ёрдами ва ғамхўрлигида институт комплексини қайта қуриш учун 6 миллион сўм ажратилди. Институтнинг 32 гектарлик майдонида тўққиз қаватли студентларнинг янги ётоқхонаси, учта ўқув-ишлаб-чиқариш базаси қурилади. Институт комплекси маиший хизмат комбинати, алоқа уйи ва ободонлаштириш борасидаги катта қурилишларни ўз ичига олади. Хуллас, янги беш йиллик институтимиз маданий ҳаёти ва тарихида улкан қурилишлар даври бўлиб қолади. Биз қишлоқ хўжалик фанини астойдил севган ва уни эъзозлаган, билимга ташна, меҳнатсевар, ҳаётда чиниққан ёшларни институтимиз бағрига чорлаймиз!

Ш. УБАЙДУЛЛАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Суратда: институтнинг янги бош корпуси.

ТОШКЕНТ. Нефтни қайта ишлаш саноати Ўрта Осиё илмий-тадқиқот институти гидрокрекинг катализаторлари синтези ва синови лабораториясининг мудири, коммунист Муҳаббат Фозиловна Обидова яқинда химия фанлари доктори илмий даражасини олиш учун диссертация ёқлади.

Муҳаббат Обидова бошқараётган лаборатория нефть маҳсулотлари олишни кўпайтириш мақсадида нефть қолдиқларини қайта ишлаш учун юксак самарали катализаторлар ишлаб чиқиш билан шуғулланмоқда.

М. Обидова ёш кадрларнинг ўсишига ҳам яқиндан ёрдам бермоқда. Унинг бошчилигида беш киши химия фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун диссертация ёқлади.

Суратда: Муҳаббат Обидова иш устида.

Р. ШАМСИДДИНОВ фотоси. (ЎзТАГ).

ТАРБИЯ МАВЗУИДА

БОЛА БОШИДАН...

...аммам келаяптилар,— ...инчи ичига сиғмай Те... ...им учиб туруввди аммангни ...ди-кетдидан ҳам безор ... — минғиллайди она. ...рбда эшикдан Ҳалима хо... ...инди:

— ...елинг, келинг, Темуржон... ...ммаси, соғиниб қолдик-ку, ...ида табассум билан кутиб ... Нурбиби хола.

...ур ҳайрон. Кишининг олди... ...шкача, орқасидан эса яна ...илда гапириш мумкин экан, ... хулосага келади. ...ерда ёлғончилик, икки юз... ...илик ниш урмадимикан?!

...бир мисол: Бўрихол опа ки... ...орхол билан бўлар-бўлмасга ...ез аразлашиб туришарди. ...қизини ялинтирмоқчи, кечи... ...сўратмоқчи бўларди. Лекин ...ргал иш бошқача бўлиб чи... ...и. Норхол тобора уйидан ...налаша бошлагани сезилди. ...шларидан ўзини олиб қочади... ...бўлиб қолди ва ҳатто дугонасиникида тунаб қоладиган ... ҳам чиқарди. Онанинг такаб...лиги кимга фойда-ю, кимга ...ар келтирди?!

...эътиборингизни бошқа бир ми...га қаратмоқчиман. Магазин ...дири Холмат тоға кайф билан ...батлашиб турган одамларнинг ...га яқинлашди. Ёнида қўлидан ...ча ўн ёшар ўғли Нормат ...ор. Холмат тоға чўнтагидан ...даста пул чиқариб, «мана, ...буни пул дейдилар, кўр...арми, керакми, нега ичмай ...сизлар, пулларинг йўқми?!» ...орматжонни магазинга юбо... ...деди эзжираб ва «битиб» ...—ю, авлод-аждодигача ета... ...и йиғиб қўйганини айтиб ...керилди, зўр бериб мақ...

...ар ўтиб Нормат ҳам худди ...ек мақтанчоқ бўлиб етилди. Кайф билан келиб отасини ҳақорат қилишгача бориб етди.

Қиссадан ҳисса деганларидек энди ўзингиз хулоса чиқарақолинг. Бунга ким айбдор?

Ҳа, яхши тарбияланган фарзанд шон, ёмон тарбияланган фарзанд ғам келтиради деб бежиз айтмаган халқимиз. Сизу-бизнинг юриш-туришимиз, одамларга, ишга муносабатимиз, орзу ва интилишларимиз ногоҳон андоза болаларимизга... Буни асло унутманг, ота-оналар.

Келтираётган ҳаётий мисолларимизнинг бари салбий воқеалар эканига таажжубланманг. Яхши нарсалар ўзимиз билан. Лекин юқорида келтирганимиз нотўғри тарбиянинг нохушликлари, оқибатлари билан сира келишолмаймиз. Чунки улар жамиятимизга ёт нарсалар. Бу иллатлар оилаларимизда, оталар ва болалар муносабатида уйғунлашиб қолишини, илдиз отишини истамаймиз. Мақсад уларга ўз вақтида зарба бериш билан тарбиямизнинг келажагини таъминлаш. Одамларни ёмон нарсаларга нисбатан янада қаттиққўл ва танқид кўзи билан қарашга, бир-бирларига томошабин эмас, тартибга чақирадиган тарбиячи бўлишга одатлантириш, чақириш. Яна мисолларга мурожаат қилайлик.

Деновнинг Привокзальная кўча 3 уйда яшовчи А. Ҳасановлар оиласида иноқлик, ҳамжиҳатлик етишмайди. Устига ота спиртли ичимликлар истеъмол қилиб, маст ҳолда юради. Оилада ўсаётган 13 ёшли ўсмир Рамиддин бундай ота ва онасидан қандай яхши хусусиятларни сингдиради деб ўйлайсиз. Аксинча ўғил қинғир йўлга кириб кетди. Ҳатто ўртоғи Э. Иброҳимовни ҳам тўғри йўлдан оздирди. Ёки мана бу мисолни олайлик. Термиз шаҳридаги К. Маркс кўчаси, 13 уйда яшовчи Сурхондарё область автомобиль йўллари қурилиши бошқармасининг бош инженери Р. Саидмуродов фарзанди Фарҳоднинг тарбиясига мутлақо бефарқ қараб келган. Бола ўқишга мунтазам қатнамай қўйган, ота мактабга бориб, боласи тарбиясидан хабардор бўлиб туришга вақт ажратмаган. Натижада бола бекорчиликдан безорилик йўлига ўтиб, қўшнисининг гиламини ўғирлаб кетаётганида қўлга тушган.

Ўйлаб қоласан киши. Ўзига тўқ, ўқимишли, маълум бир лавозимга эга бўлган ота ва она бағрида вояга етаётган баъзи бир болаларнинг ишёқмас, ўқишга совуққон, баъзида эса безорилик йўлига кириб кетишига сабаб нима экан?! Бизнингча етишмовчилик эмас, албатта. Балки тўқликка шўхлик. Мунтазам назорат ва талабчанликнинг етишмаслиги, меҳнатга ўргатилмаганлик ва ниҳоят болани ўз ҳолига ташлаб қўйиш каби ҳолатлар хунук воқеаларнинг содир бўлишига, ота ва она обрўйига путур етказишга олиб келмоқда.

Тарбия, айниқса ота-она ва болалар ўртасидаги муомала ниҳоятда мураккаб жабҳа. Оила қуриш, фарзанд кўриш билан ота-она тарбиячи деган мўътабар номга сазовор бўлди, деган гап эмас. Яхши тарбиячи бўлиш ота-она бўлиш масъулиятидан ҳам оғирроқ вазифа. Фарзандга муомала, уни тарбиялаш, вояга етказиш ўзига хос олам. Унга тайёрланиш керак. Ҳа, узоқ вақт тайёрланиш керак. Ахир тарбия кўрмаган тарбиячи болаларга қандай қилиб тарбия бераолади?!

Б. СОДИҚОВ,
Термиз давлат педагогика институтининг ўқитувчиси.

АЖАБ САВДОЛАР

ЮЛҒИЧ

Ҳурматли газетхон! Мабодо йўлингиз тушиб, Юқори Чирчиқ район Ийик қишлоқ Советида бўлмаганмисиз? Балки ўша қишлоқда Р. Натанилов деган сартарошни учратгандирсиз? Мўйловингиз ўсиб, оғзингизни тўсиб кетса ҳам майли, лекин унинг курсисига ўтира кўрманг. Ширин сўз қотиб, эгилиб салом беради-да, бор пулингизни шилиб олади. Ҳа, шундай, унинг прейскуранти сизнинг чўнтагингиздаги пулингизга қараб ёзилади.

Бахтиёр 60 тийин узатди. Сартарош кўнмади. Бахтиёрнинг ботинкасини олиб қолиб:

— Яна 50 тийин олиб кел, «шифр» сепдим сенга! — деди.

Ниҳоят, Натаниловнинг дўконига боланинг отаси Эргаш Қолдибоев асаби бузилиб кириб келди. Отани кўрган уста сўроқ аломатидек эгилиб:

— Бола сизникимиди, билмабмиз-да, узр. Мана болангизнинг ботинкаси,— деди уста ҳеч нарса билмагандек.

Бу юлғич сартарош ҳақида далиллар жуда кўп. Мана яна бир мисол.

Ҳар куни қуюқ салом-алик қилиб юрадиган «Ленин йўли» колхозининг ветеринар врачи Жумабек Парихов дўконга келганида, уста ҳар сафаргидек бола-чақаси, мол-жонини сўради. Соқолини олиб бўлгач, 3 сўм чўзган Париховга 1 сўм 50 тийин қайтарди.

— Хизматингиз қанча туради?— сўрайди врач.

— Ҳа, шундай «шифр» сепамиз-да. Шунинг учун сал қиммат оламиз.

Юқори Чирчиқ колхозлараро қурилиш бошқармасининг инженери Қурбон Юсупов ҳам қандай қилиб 60 тийинга алданганини билмай қолди. Шу-шу Натаниловнинг дийдорини кўрмайдиган бўлди.

Натаниловнинг юлғичлиги ҳақида район аҳолига маиший хизмат кўрсатиш комбинатининг директори ўртоқ Н. Нюга кўп марта хабар қилинган. Комбинат директори дастлаб устани қаттиқ койиди, кейин унга хайфсан берди. Комбинат директори юлғич сартарош Натаниловни ўз паноҳида қачонгача сақлар экан?

Р. ИСҲОҚОВ.

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

СССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МИНИСТРЛИГИНИНГ
ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ ФАРҒОНА ФИЛИАЛИ
қуйидаги ихтисослар бўйича кундузги бўлимларда ўқиш учун
1975 — 76 ЎҚУВ ЙИЛИГА

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши экономикаси ва уни ташкил қилиш, қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби, агрономия ва зоотехник.

Институт филиали қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг иқтисодчи-ташкилотчи, бухгалтерия ҳисоби иқтисодчилари, агроном ва зоотехник олимларни тайёрлайди.

Аризалар — 31 ИЮЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ 1 АВГУСТДАН 20 АВГУСТГАЧА ЎТКАЗИЛАДИ.

Икки йиллик амалий иш тажрибаси бўлган, шунингдек, Совет Армияси сафларида камида икки йил хизматни ўтаб, запасга бўшатилган ҳарбий хизматчилар имтиёзли равишда қабул қилинадилар.

Институт ректори номига ёзилган аризада факультет ва танланган ихтисос кўрсатилиши лозим. Аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: ўрта маълумот тўғрисидаги ҳужжат (асли), медицина справкаси (286-форма), партия, комсомол, касаба союз ва бошқа ташкилотлар, корхона раҳбарлари, муассасалар, колхоз правлениелари, ўрта мактабларни битирувчилар учун мактаб раҳбарлари ва жамоат ташкилотлари, шунингдек, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти сафларидан запасга бўшатилганлар учун эса ҳарбий қисм қўмондонлиги томонидан берилган, корхоналар маъмуриятлари томонидан тасдиқланган характеристикалар, меҳнат қилувчилар учун меҳнат дафтарчасидан кўчирма, Ҳарбий билет ёки рўйхатдан ўтганлиги тўғрисида гувоҳнома ва паспорт шахсан кўрсатилади.

Кириш имтиҳонлари: қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши экономикаси ва уни ташкил қилиш, қишлоқ хўжалигида бухгалтерия ҳисоби ихтисослари бўйича: — математика (ёзма ёки оғзаки), **география** (оғзаки), **биология** (оғзаки), **рус тили** ва **адабиёти** ёки **ўзбек тили ва адабиёти** (иншо);

агрономия ва зоотехник мутахассисликлари бўйича: рус тили ва адабиёти ёки **ўзбек тили ва адабиёти** (иншо), **биология** (оғзаки), **химия** (оғзаки), **физика** (оғзаки).

Мурожаат учун адрес: Фарғона шаҳри, Қувасой кўчаси, 10-уй, интернат.

Ўзбекистон ССР социал таъминот министрлиги
ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1975 — 1976 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юртига инвалидлар, кўп болали оилалар, ёлғиз оналар, Улуғ Ватан уруши инвалидларининг 8-11 синф ҳажмида маълумоти бўлган, 15 ёшдан 25 ёшгача бўлган фарзандлари район социал таъминот бўлимларининг справкалари билан қабул қилинадилар.

ЁШЛАР ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА ЎҚИТИЛАДИ: ТИКУВЧИ, ПОЙАФЗАЛЧИ, РАДИО-ТЕЛЕМЕХАНИК, ХОЛОДИЛЬНИК ВА МАИШИЙ ХИЗМАТ УСКУНАЛАРИ РЕМОНТИ БЎЙИЧА МЕХАНИК.

Ўқувчилар мутахассислик билан бирга ишчи ёшлар мактаблари ҳажмида рус ва ўзбек тилларида маълумот оладилар.

Билим юртида ётоқхона ва ошхона мавжуд.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш лозим: танланган ихтисос бўйича таълим олиши тўғрисида тавсияномаси бўлган ва инвалидлик группаси кўрсатилган ВТЭК справкаси, саломатлиги тўғрисида (286-форма) справка, район социал таъминот бўлимининг йўлланмаси, маълумоти тўғрисида ҳужжат (асли), иш ёки ўқиш жойидан характеристика, (3х4 см катталикдаги) 4 та фотосурат. Паспорт ва ҳарбий билет шахсан кўрсатилади.

Ҳужжатлар 1 июлдан 15 августга қадар қабул қилинади. 16 августдан бошлаб адабиёт ва математикадан кириш имтиҳонлари топширилади.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Ғафур Ғулом кўчаси, 47-уй, 2, 29, 48-автобуслар, 9, 15, 21-трамвайларнинг «Волгоград кўчаси» бекати.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00— МОСКВА. 16.00 — **Бугун — савдо ходимлари куни.** СССР савдо министри А. И. Струев билан суҳбат. 17.35 — **Бугун — СССР Ҳарбий-денгиз флоти куни.** Ҳарбий-денгиз флоти қўмондони, Совет Иттифоқи флоти адмирали, Совет Иттифоқи Қаҳрамони С. Г. Горшков сўзи. 17.50—**Киносаёҳатчилар клуби.** 18.50 — ТОШКЕНТ. «Камалак». 19.35 — «АХБОРОТ». 19.50 — Бугун — савдо ходимлари куни. Ўзбекистон ССР савдо министри Ғ. Ғ. Юсупов сўзи. 20.00 **Футбол — «Пахтакор» — «Черноморец»** (Одесса) 2-тайм. 20.45 — «АХБОРОТ». 21.00 — **«Олтин қўллар».** 21.20 — **Телевизион миниатюралар театри.** 22.00 — МОСКВА. **«Вақт».** 22.30 — ТОШКЕНТ. Оталар сўзи— ақлнинг кўзи. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 9.55 —ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — «Камалак». 12.35 — **Шарқ халқлари куйлари.** 13.05 — **Буғдойзорлар орасида** (бадиий фильм). 14.20 — Реклама. 18.50— МОСКВА. 22.00 — ТОШКЕНТ. Ҳужжатли фильмлар экрани. 22.30 — МОСКВА. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.50 — **ФРУНЗЕ КУРСАТУВЛАРИ.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Виннету — Инчу-Чун ўғли — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «МОСКВА» «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Есения — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (16.00, 18.30, 21.00), «ДРУЖБА» (11.00, 13.00, 16.00, 18.30, 20.40).

Макккеннининг олтинлари — «ДРУЖБА» (13.00, 14.30, 17.00, 19.30).

Унинг ҳаётидаги эркаклар — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 14.00).

Ёввойи гуллар (жуфт соатларда), **Шубҳадан ҳоли киши устидан тергов** (тоқ соатларда) — «ЎЗБЕКИСТОН».

Соқов ва севги — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Анжелика — фаришталар маркизаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси
И. М. МЎМИНОВ НОМИДАГИ ФАЛСАФА ВА ҲУҚУҚ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

сектор катта илмий ходимлари — диалектик материализм, тарихий материализм, давлат ҳуқуқи ва маъмурий ҳуқуқ, колхоз, ер-сув ҳуқуқи ва табиатни ҳимоя қилиш ҳуқуқи, процесс ва граждан ҳуқуқи, хўжалик ҳуқуқи (фан кандидати);

сектор кичик илмий ходимлари—процесс ва граждан ҳуқуқи, хўжалик ҳуқуқи, колхоз, ер-сув ҳуқуқи, табиатни ҳимоя қилиш ҳуқуқи (фан кандидати).

Конкурс муддати — 12 августгача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, ГСП, Академик Сулаймонова кўчаси, 33-уй.

Ф. ЭНГЕЛЬС НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
вакант вазифага

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудири — инглиз тили (кечки бўлим), фан кандидати.

Аризалар — 22 августгача қабул қилинади.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент-115, Муқимий кўчаси, 104-уй, кадрлар бўлими.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ЛЕНИНОБОД СОВХОЗ-ТЕХНИКУМИГА

ипакчилик ихтисоси бўйича тожик ёки ўзбек тилини биладиган ўқитувчи

КЕРАК.

Ишга қабул қилинган ходим қулай ва шинам уй-жой билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тожикистон ССР, Матчоййи районии, Бўстон посёлкаси.

Ўзбекистон ССР чорвачилик илмий-тадқиқот институти томонидан вакант вазифаларга эълон қилинган конкурс муддати 15 августгача узайтирилади.

(«Совет Ўзбекистони» газетасининг 26 июль сонига қаранг).

спорт

ВЕЛОСПОРТ. Хотин-қизлар ўр...сида Ўзбекистон шахсий-ко... ...чемпионати ўтказилди. Му... ...ғолиблари 1-5 августда ...г шаҳрида бўладиган мам... ...чемпионатига йўлланма ...ган бўлгани учун ҳам ҳар ...пойгада баҳслар ниҳоятда қи... ...ўтди. Қизлар ўртасида ...ангренлик Л. Домашне... ...нг келолмади У 15 ва ...га ўтказилган пойгаларда ...чиқди. 40 километрлик оломон пойга эса тошкентлик студент Т. Притула ғалабаси билан тугади. Умумкоманда ҳисобида «Спартак» кўнгилли спорт жамияти вакиллари биринчи ўринни олдилар.

ХОККЕЙ. Халқаро уюшманинг Швейцарияда ўтказилган йиғилиши қарорига биноан жаҳон чемпионатида профессионал хоккейчилар ҳам қатнашиши мумкин бўлгани учун навбатдаги биринчиликка Канада ва АҚШ терма командалари ҳам таклиф этилган эди. Аммо канадаликлар командани тўплаб, тайёрлаб улгурмасликларини айтиб бу таклифни рад этишди. Натижада 1976 йилги чемпионатда СССР, ЧССР, Швеция, Финляндия, Польша ва ГДР терма командалари қатори АҚШ ҳамда ГФР хоккейчилари қатнашадилар.

Ҳар тўғрида

ҚАДИМИЙ ШАҲАРНИ ЯХШИ САҚЛАШ УЧУН

КАРОЧИ. Харапп маданиятининг қадимий обидаси — Мохенжо-Доро шаҳри харобаларини вайрон бўлишдан сақлаш ишлари давом этмоқда. Бу шаҳар Ҳинд дарёси соҳилидаги катта ҳунармандчилик ва савдо маркази бўлган, унда металл ва тош ишлаш, кулолчилик ривожланган. Мохенжо-Дорода канализация, сув таъминоти системаси бўлган. Икки-уч қаватли уй-жой бинолари пишиқ ғиштдан қурилган. Уй-жой массивидан нарироқда жамоат иншоотлари маскани қурилган. Мохенжо-Дорода археологлар ўтказган қазишмалар Покистоннинг ҳозирги Синд вилояти Миср ва Месопотамия билан биргаликда инсоният маданиятининг энг қадимий мустақил манбаи бўлганлигини тасдиқлади.

НОЁБ ЖОНИВОРЛАР

НАЙРОБИ. Африка ҳайвонот дунёсида хилма-хил ва ноёб жониворлар: қора ёлли шерлар ва оқ каркидонлар, пушти ғозлар ва супрақулоқ филлар учраб туради. Аммо «Твига Мвеупе», суа-хил тилида оқ жираф билан бўлган учрашувни Африка ҳайвонот дунёсининг билимдонлари ва ихлосмандлари энг катта омад деб ҳисобламоқдалар. Америкалик сайёҳ ва натуралист фотограф Фитгмайер яқинда оқ жирафни кўрди, уни боласи билан бирга плёнкага туширишга мушарраф бўлди. Ёш жирафнинг ранги оддий жирафларга ўхшайди. «Стандард» газетаси Кения жануби-ғарбидаги «Мара гейм резерв» қўриқхонасида Фитгмайер олган оқ жираф суратини босиб чиқариб, бу — бутун Кенияда, эҳтимолки бутун Африкада бирдан-бир «Твига Мвеупе» бўлса ажаб эмас, деб ёзади.

Редактор ўринбосари
Х. ЕДГОРОВ.